

Diem A. - The Gnostic Mystery. A Connection Between Ancient and Modern Mysticism

TAM METİN EKSİKSİZ TÜRKÇE TERCÜME (121 Sayfa)

Gnostik Araştırma Kütüphanesi Arşivi

--- SAYFA 1 ---

Gnostik Gizem Antik ve Modern Mistisizm Arasında Bir Bağlantı ____ Dr. Andrea Diem Felsefe Profesörü
Mt. San Antonio Koleji

--- SAYFA 2 ---

Gnostik Gizem Telif Hakkı © 2008, Andrea Diem'e aittir. Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın hiçbir bölümü, yazarın yazılı izni olmadan hiçbir biçimde veya yöntemle çoğaltılamaz veya aktarılamaz. İkinci Baskı ISBN 1-56543-095-6 MSAC Felsefe Grubu tarafından yayınlanmıştır 10 9 8 7 6 5 4 3

--- SAYFA 3 ---

Merhum Charan Singh'e

--- SAYFA 4 [Görsel / Boş] ---

--- SAYFA 5 ---

Özet Karşılaştırmalı çalışmalar, bu kültürler coğrafi olarak birbirinden binlerce kilometre uzakta veya tarihsel olarak binlerce yıl farklı olsa bile, büyük ölçüde farklı kültürler arasındaki benzerlikleri sıklıkla ortaya çıkarır. Bu durum, görünüşte birbirleriyle -tarihsel ya da coğrafi olarak- hiçbir bağlantısı olmayan kabileler ya da klanlar tarafından benzer fikirlerin ileri sürüldüğü dinde özellikle doğrudur. Fenomenolog için bu tür kültürlerarası bağlantı veya eşzamanlılık önemlidir çünkü dini fikirlerin zaman içinde nasıl ortaya çıktığı ve geliştiği sorusunu gündeme getirir. Dini fikirler, insanın evrimi boyunca ortaya çıkan doğuştan gelen, biyolojik ve gelişimsel bir sürecin parçası mıdır? Yoksa dini fikirler, bir kabilenin başka bir kabileye dokunduğu ve böylece kavramları oldukça maddi ve sosyal olarak belirlenebilir bir şekilde dönüştürdüğü, zaman içinde oynanan tarihsel aktarımın ürünü mü? Her ne kadar bu tez bu derin sorulara cevap vermese de, iki farklı ruhani geleneğin Gnostik ve

--- SAYFA 6 ---

Sant, kurtuluş ve Tanrı'nın doğası hakkında çok benzer fikirler öne sürüyor. Bu tezde, Gnostik geleneğin MS birinci ve ikinci yüzyılda Orta Doğu'da ortaya çıkmasına ve Sant Mat'ın 14. ve 15. yüzyılda Kuzey Hindistan'da ortaya çıkmasına rağmen, ontoloji, kozmoloji ve soteriolojiye ilişkin Gnostik ve Sant Mat fikirlerinin ne kadar dikkat çekici derecede yakın olduğunu gösteriyorum. Ana kaynaklarım Gnostik gelenek için Nag Hammadi Kütüphanesi ve Sant geleneği için Tulsi Sahib ve Shiv Dayal Singh'in yazılarıdır.

--- SAYFA 7 ---

İçindekiler Giriş	1 Gnostik Hareket
..... 13 Sant Geleneği	33 Karşılaştırmalı Bir
Çalışma	55 Sonuç
Kaynakça	99

--- SAYFA 8 [Görsel / Boş] ---**--- SAYFA 9 ---**

Giriş Yaklaşık iki bin yıl önce Gnostik düşünce ile Hint düşüncesi arasında güçlü paralellikler fark edilmisti. Sapkınlık bilimci Hippolytus (MS 235 civarında öldü) Gnostik muhalifleri hakkında yazdığında, Hint dini düşüncesini de benzer bir sapkınlık kaynağı olarak dahil etmekte hızlı davrandı. Şunu ileri sürdü: Kızılderililer arasında... Brahminler arasında felsefe yapan, kendi kendine yeten bir hayat yaşayan, canlı yaratıkları ve tüm pişmiş yiyecekleri yemekten kaçınanlara dair bir sapkınlık vardır... Onlar Tanrı'nın Işık olduğunu, kişinin gördüğü Işık gibi, güneş ya da ateş gibi değil, onlara göre Tanrı'nın Söylem olduğunu, ifade edilen seslerde ifade bulan değil, doğanın gizli gizemlerinin bilgiler tarafından algılanmasını sağlayan bilgi veya irfan olduğunu söylerler. [1] Hippolytus'tan, vejetaryenliğin yanı sıra "Tanrı Işıktır" ve "Tanrı Söylemdir" (veya Ses) fikirlerinden bahseden bu özel pasaj, Gnostik geleneklerin [2] yönleri ile Hindistan'ın Sant geleneği arasındaki dikkat çekici benzerlikleri dikkatime çekti. Bu Hint dini geleneği şunu vurguluyor:

--- SAYFA 10 ---

Andrea Diem 2 kozmoloji, mistik yükseliş ve bazı durumlarda etik dahil olmak üzere çeşitli Gnostik temalar. Tasavvuf, hem genel görüşlü hem de uzman akademisyenlere, dini araştırmalar alanında kültürlerarası çalışmalar için önemli olanaklar sağlayan bir alandır. [3] Bu çalışmada Yunan dünyasının Gnostiklerinin mistik geleneğini Hindistan'ın Sant geleneğiyle karşılaştırıyorum ve her birinin "klasik" öğretilerine odaklanıyorum. Amacım, her birinin ilgi çekici özelliklerini göz ardı ederek bir dini geleneği diğerine indirgemek değil. Ancak daha ziyade, mistik deneyim için açıkça ayrıntılı bir süreç ve teknik sunan Sant geleneğini inceleyerek Gnostik geleneğin mistisizmine bir miktar ışık tutulabileceğini savunuyorum. Her ne kadar iki geleneğin tarihsel kökenleri [4] ve karmaşık mitolojileri farklı olsa da, hem fiziksel hem de ruhsal dünya anlayışları büyük benzerlikler taşıyor. [5] Ninian Smart, dini geleneklerin karşılaştırmalı çalışmaları için bu çalışma için oldukça faydalı olacak bir çerçeve sağlamıştır. Her dünya dininin yedi temel özellik veya boyuttan oluştuğunu öne sürüyor. Smart'ın belirttiği gibi din "altı (şu anda yedi) boyutlu bir organizmadır.

--- SAYFA 11 ---

Gnostik Gizem 3 tipik olarak doktrinleri, mitleri, etik öğretileri, ritüelleri ve sosyal kurumları içerir ve çeşitli türden dini deneyimlerle canlanır." [6] [Kenar çubuğu: Smart'ın eklediği yedinci boyut, tapınaklar, sanat, dini metinler vb.'den oluşan maddi boyut olarak bilinir.] Buna göre, tüm dinler yukarıdaki özellikleri içerdiğinden, bir bilim adamı örneğin bir dinin deneyimsel yönlerini diğerinkiyle vb. karşılaştırabilir. Şunu söylemek yeterli: Burada hem Gnostik gelenekler [7] hem de Sant gelenekleri [8] din olarak sınıflandırılabilir. Yedi boyutun tamamını keşfetmek yerine, her geleneğin doktrinsel, deneyimsel ve etik boyutlarını karşılaştıracam, çünkü bu yönler daha net bir şekilde eşleşir: 1) Gnostik geleneğin gelişiminin ve bazı karakteristik yapılarının kısa bir açıklaması 2) Surat şabd yoga'yı bir metodoloji olarak savunan Sant geleneğinin bir taslağı. mistik aydınlatma.

--- SAYFA 12 ---

Andrea Diem 4 3) Her iki geleneğin aşağıdaki yönleri odaklanan karşılaştırmalı bir analizi: doktrinler (yani teoloji, kozmoloji, antropoloji, eskatoloji), deneyimsel boyut ve etik. 4) Her birinin benzerliklerini ve farklılıklarını vurgulayan son açıklamalar. Bu karşılaştırmalı çalışma her iki gelenekten de önemli alıntılar içermektedir (öncelikle çalışmanın dördüncü bölümünde). Bazı yazıların tarihi neredeyse iki bin yıl öncesine dayandığından, bu materyallerin şifresini çözmek kolay bir iş değil. Birincisi metinlerin bazı bölümleri eksik, ikincisi ise yazı tarzında günümüzden farklılık var. Özellikle yazının belirsiz olduğu durumlarda, metni kendi kültürel önyargılarımıza göre okumamak önemlidir. Bunu göz önünde bulundurarak çalışmamı nispeten açık ve tartışmasız yazılarla sınırlayacağım. Ana kaynaklarım Gnostik gelenek için Nag Hammadi Kütüphanesi [9] ve Sant geleneği için Tulsi Sahib [10] ve Shiv Dayal Singh'in [11] yazıları olacaktır. Metodolojik olarak her iki geleneği de "içeriden" daha iyi anlayabilmek için fenomenolojik bir duruş sergiledim. [12] Genellikle bir dönüşümü gerektiren mistisizm alanında

--- SAYFA 13 ---

Dünyevi karşılaşmalar göz önüne alındığında, mistiklerin iddialarını ciddiye almak ve onları görüldüğü gibi açıklamak önemlidir. Çoğu zaman akademisyenler, teolojik konumlarına bağlı olarak mistik deneyimlerin kayıtlarını kendi yorumlarıyla okuyacaklardır. Bunun tipik bir örneği, bir bilim adamının, bir mistiğin ruhsal karşılaşmaları anlatırken mecazi olarak güçlendiğini varsaymasıdır. Daha ziyade, kalıtsal vizyonları (örneğin iç ışık ve ses deneyimlerini vb.) salt semboller olarak yorumlamanın indirgemeci ve dolayısıyla fenomenolojik olmadığını savunacağım. İster ikinci yüzyıldan bir Gnostik ister yirminci yüzyıldan bir Sant olsun, mistik için bu vizyonlar metaforik veya spekülatif değil, daha ziyade varlığın daha yüksek seviyesiyle doğrudan deneyimsel bir karşılaşmadır. Bu çalışmada fenomenolojik yaklaşım, iki dinin mistik boyutunun daha derinlemesine anlaşılmasına olanak sağlamaktadır.

--- SAYFA 14 ---

Andrea Diem 6 Notlar 1. Hippolytus, Refutation Omnium Haeresium 1.24. Elaine Pagels, The Gnostic Gospels (New York: Vintage Books, 1979), s. adlı kitabında bu pasaj ile Hint felsefesi arasındaki bağlantıyı kısaca tartışıyor. Xxi. 2. Kurt Rudolph, on sekizinci yüzyılda irfan kavramını benimseyen genel bir manevi hareket için türetilen modern bir terim olan "Gnostisizm" başlığının kullanılmasını eleştirir. Tutarlı bir dinin veya "izm"in olmadığını ve dolayısıyla Gnostik harekete bu şekilde atıfta bulunmanın yanlış olduğunu savunuyor. Bkz. Kurt Rudolph, Gnosis: Gnostisizmin Doğası ve Tarihi, çev. ve ed. R. Mc tarafından. Wilson (Edinburgh: T. & T. Clark/San Francisco: Harper & Row, 1983), s. 56. Bununla birlikte Birger Pearson, "terimi korumanın kesin avantajları olduğunu, çünkü 'Gnostisizm'in (ya da Gnostik dinin), radikal düalizmi ya da 'Gnostisizm!' için uygun şekilde ayrılmış diğer temel özellikleri paylaşmayan 'gnosis' türlerinden faydalı bir şekilde ayırt edilebileceğini ileri sürmektedir. Bkz. Birger Pearson, Gnostisizm, Yahudilik ve Mısır Hristiyanlığı (Minneapolis: Fortress, 1990), s.7. Ancak tartışmalardan kaçınmak için "izmleri" kullanmayacağım çünkü

--- SAYFA 15 ---

Gnostik Gizem 7 Gerald Larson'un belirttiği gibi, "gerçekte orada olmayan asli bir birliği akla getiriyor." (Kişisel mektup, 14 Ekim 1990). Dolayısıyla bu çalışmada "Gnostisizm" tutarlı bir şekilde "Gnostik gelenek" olarak ve onun karşılaştırmalı karşılığı olan "Santizm" ise "Sant geleneği" olarak anılacaktır. 3. W. T Stace birbiriyle ilişkili iki mistisizm türünü tanımladı: içe dönük ve dışa dönük; ancak her iki biçimin de ortak kriterleri paylaştığını söylüyor. Bunlar: 1) noetik bir nitelik, 2) tarif edilemezlik, 3) kutsallık duygusu, 4) olumlu bir duygulanım, 5) ve paradoksal bir yön (mantığa aykırı olan). Stace, evrensel özelliklerin mevcut olması nedeniyle mistisizm üzerine karşılaştırmalı çalışmaların mümkün olduğunu savunmaktadır. Bkz. W. T. Stace, Mysticism and Philosophy (New York: Macmillian, 1960). 4. Spekülatif olarak konuşursak, Gnostik gelenek ile Sant geleneği arasında muhtemelen Sufi mistikleri aracılığıyla tarihsel bir bağlantı olabilir; ancak yerin kısıtlı olması nedeniyle bu çalışmada bunu incelemeyeceğim. 5. Birçok bilim adamı Gnostik mistisizm ve Hint mistisizminin farklı biçimleri üzerine karşılaştırmalı çalışmalar yapmıştır; ancak bazıları karşılaştırmalarında şüpheli olmuştur. Örneğin,

--- SAYFA 16 ---

Andrea Diem 8 J. Kennedy, üç bölümden (pnömatik bölge, eterik bölge ve hava bölgesi) oluşan Basilidian Gnostik dünya görüşünün Budizm'in üç gunasıyla, yani satva (entelektüel, ışık ilkesi), rajas (duygusal ilke) ve tamas (ağır, karanlık ilkesi) ile doğrudan ilişkili olduğunu savunur. Bkz. J. Kennedy, "Budist Gnostisizm, Basilides Sistemi," *Journal of the Royal Asiatic Society* (Londra, 1902), 377-415. Ayrıca bkz. Edward Conze, "Buddhism and Gnosis", *Le Origini dello Gnosticismo: Colloquio di Messina 13-18 Aprile 1966* (Leiden, 1967), 665. Ancak Kennedy'nin Budizm'e ve onun üç gunasına yaptığı atıf yanlıştır, çünkü Budizm, Samkyha geleneğinden farklı olarak guna teorisini kabul etmez. Akademisyenler, bir felsefi sistemin öğretilerini yanlış bir şekilde diğerine atfetmemeye dikkat etmelidir. 6. Ninian Smart, *The Religious Experience of Mankind* (New York: Charles Scribner's Sons, 1984), s. 16. Ayrıca bkz. Smart'ın yeni kitabı: *Worldviews: Cross Culturel Explorations of Human Beliefs* (New York: Charles Scribner's Sons, 1983), s. 7-8. 7. Gnostik geleneğe gelince, Birger Pearson şu sözleriyle bu noktayı yakalıyor: "Gnostik Din daha iyi bir terim olabilir, çünkü aslında

--- SAYFA 17 ---

Gnostik Gizem 9 Gnostik gelenek tamamen yeni bir dünya görüşü ve sembol sistemi içerir ve açıkça tanınabilir tarihsel parametrelerle kendi başına bir din olarak tanımlanmalıdır." Bkz. Pearson, a.g.e., s. 181. 8. Sant geleneğinin taraftarları bunun bir "din" olduğunu şiddetle reddederler ve inanıyorum ki bu inkar muhtemelen dini liderlerinin statüsünün bir sonucudur - gerçek Görüştüğüm her inisiye aynı cevabı verdi: Sant geleneği bir "din değildir." Satsangis'e göre din, ancak guru öldükten sonra (ve halefi atanmadıktan sonra) ortaya çıkan bir organizasyondur ve öğretileri "ritüel bir ortamda boş dogmalar" haline gelir. Amacım, taraftarların böyle bir isme karşı önyargısına rağmen, bu geleneği Smart'ın din hakkında söyledikleri ışığında incelemektir. Sant geleneği, bir din oluşturmayı reddetmesine rağmen, Smart'ın yedi boyutunu yerine getiriyor gibi görünüyor. Belki de sadece bir tanım sorunuyla karşı karşıyayız. Örneğin, satsangiler "ritüellere" karşı olduklarını iddia ediyor, ancak burada Smart'ın "ritüel" terimini kullandığında, meditasyon veya dini bir gelenek içinde tekrarlanan bir aktiviteye atıfta bulunduğunu belirtmek önemlidir.

--- SAYFA 18 ---

Andrea Diem 10 Satsang'a katılmak bu durumda bir ritüel olarak kabul edilebilir. Bakınız Smart, *İnsanlığın Dini Deneyimi*, s. 6-7. 9. Birkaç on yıl önce Gnostik literatürün çoğu bizim tarafımızdan bilinmiyordu. Çoğu sapkın bilimciler tarafından yakıldı ve bir kısmı da saklanmak üzere gömüldü. Bu nedenle bilim adamları yüzyıllar boyunca Gnostik hareketin doğası ve kapsamı konusunda bir şekilde karanlıkta kaldılar. Neyse ki, 1945'te bir Arap köylü, Yukarı Mısır'daki bir mağaranın yakınında, farklı Gnostik belgelerden oluşan 49 papirüs metni içeren eski bir kavanoz keşfetti. Bugün elimizdeki çeşitli Gnostik metinlerle bu geleneği daha iyi anlayabiliyoruz. 10. Halk arasında "Güneyli Bilge" olarak bilinen Tulsi Sahib (1763-1843), Hathras'a (Agra yakınında bulunan) yerleşti ve şabd yoga yolunun büyük bir takipçisini kendine çekti. Yazılı eserleri şunlardır: Ratan Sagar, Shabdavali ve Ghat Ramayana. 11. Soami Ji olarak da bilinen Shiv Dayal Singh (1818-1878), Agra'da doğdu ve Tulsi Sahib ile temas kurduğuna inanılıyor. On beş yılı aşkın bir süre meditasyon yaptıktan sonra Shiv Dayal Singh, halka karşı eleştirilerde bulunmaya başladı.

--- SAYFA 19 ---

Gnostik Gizem 11 şabd yoga üzerine dersler verir ve Radhasoami geleneği olarak bilinen Sant geleneğinin bir paramparasının kurucusu olarak kabul edilir. Shiv Dayal Singh'in yazıları ölümünden altı yıl sonra Sar Bachan Chhand Radhasoami adıyla yayınlandı. 12. Husserl, "fenomenoloji" terimini bir çalışma disiplini olarak kullanan ilk filozoflardan biri gibi görünüyor. Olgu veya özlerle ilgilenir ve görününe atıfta bulunur. İdeal olarak bu, araştırmacının üç temel amacı olan tanımlayıcı bir yaklaşımdır: 1) epoche (kişinin önyargılarını parantez içine almak) ve verstehen (empati) yöntemlerini kullanmak; 2) dini olguları inananlara özgü olarak kabul etmek; 3) ve tarafsız bir açıklama yapın (açıklama değil). Genel olarak, bu metodolojik yaklaşım, dini olguları nesnel olarak anlamaya çalışır ve ontolojik olarak doğru olana ilişkin değer yargılarında bulunmaktan kaçınır. Smart'a göre, "Din ve din tarihinin tanımlanmasının bir bakıma bilimsel bir girişim olduğu söylenebilir, çünkü gerçeklere tarafsız ve objektif bir şekilde bakmak gerekir." Bkz. Smart, İnsanlığın Dini Deneyimi, s. 4. Öte yandan Robert Wuthnow fenomenolojiyi öznel ve dolayısıyla bilim dışı olarak eleştirir.

--- SAYFA 20 ---

Andrea Diem 12 Wuthnow'a göre tarih zamana ve mekana göre değiştiği için bilim adamlarının üzerinde fikir birliğine varabileceği bir "dışarıda anlam" yoktur. Bu, C. J. Bleeker'in dinin dinamik olduğu ve eylemin durduğu anlarda anlaşılamayacağı yönündeki fenomenoloji eleştirisine benzer. Wuthnow, fenomenologların tarih boyunca genelleme yapmaya çalıştıklarında aslında tarihi inkar ettiklerini ve başkalarının "art zamanlı güvenilirlik" olarak adlandırdığı şeyi kanıtladıklarını ileri sürüyor. Dolayısıyla hermenötik ve fenomenolojinin genelleme ve tahmin etme açısından sakat olduğuna ve dolayısıyla doğru, bilimsel bir tanımlama konusunda yetersiz kaldığına inanır. Ancak fenomenolojinin yukarıdaki eleştiriyi yaralandığı fikrine katılmıyorum. Bu, dışarıdakilerin dini bir inancın ardındaki iç işleyiş ve mantığa içeriden bir göz atmasına olanak sağlayan, çok yararlı ve güçlü olmasına rağmen tanımlayıcı bir prosedürdür. Bir dini anlamak için, bir alimin inanan düzeyinden, onun kendisi için ne "anlam taşıdığından" başlaması gerekir. Alim de akademik cübbesini çıkarır ve bir bakıma müminlerin yaşadıklarını yaşamaya çalışır.

--- SAYFA 21 ---

Gnostik Hareket Milattan Sonra Birinci ve İkinci Yüzyıllarda birçok düşünce okulu kendilerini "Gnostik" olarak adlandırır. Takip edilecek belirli öğretilere ve inanılacak inançlara sahip, "Gnostisizm" adında örgütlü bir din yoktur; daha ziyade her biri kendine özgü teolojik eğilime sahip birçok farklı Gnostik sistem vardır. Birçok mezhepler bir kurucunun, belirli bir yerin, bir sembolün (yılan gibi) veya bir grup insanın adını alır. Bunlardan en ünlülerinden dördü, belirli bir kurucusu olan ilk kampa giriyor. Bunlar Marcion, Basilides, Valentinus ve Mani'nin okullarıdır. [1] Her Gnostik mezhebin bir felsefi noktayı diğerine vurgu yapmasına rağmen, temel arzu her zaman aynı kalır: irfanın peşinde koşmak [2]; bu tüm mezheplerin ortak noktasıdır. Yunanca'da basitçe bilgi anlamına gelen Gnosis, akla veya gündelik dünyayla ilgili konulara ilişkin değildir; daha ziyade irfan manevi dünyanın bilgisine atıfta bulunur. Gnosis'in en yüksek biçimi ilahi olanın bilgisi olacaktır; Tanrı'nın doğrudan, deneyimsel bilgisi.

--- SAYFA 22 ---

Andrea Diem 14 Kutsal Yazılarda öğretildi veya bulundu. Manevi dünyayla ilgili gerçekte iki bitişik bilgi biçimi vardır: Tanrı'nın bilgisi (ki bunu göreceğiz, kendini bilmektir) ve ruhun çeşitli manevi bölgelerden bilinmeyen Baba'ya yükselmesini sağlayan şifreler dahil olmak üzere özel tekniklerin bilgisi. Temel amaç, kişinin bilincini fiziksel dünyanın ötesinde daha yüksek, ruhsal dünyalara yükseltmektir. Sanki beden, ruhun (bir kuş gibi) hapsediği bir kafes gibidir. Ruhun fiziksel bedeni terk ettiği zaman çeşitli ruhsal alemlere yükseldiği ve bilincinin arındığı söylenir. Sonunda ilkel evine, ilahi Olan'a ulaşır. Gnostiklere göre gerçekliğin bir alt katmanı vardır; değişmeyen ve ölçülemez olan, kendisine atfedilebilecek her türlü özelliği veya dayatmayı aşan Bilinmeyen, İsimsiz bir Tanrı. Gnostik metin The Apocryphon of John'da bu Tanrılık, "her şeyin üstünde olan görünmez Olan", "kendisinden önce ona bir isim verecek kimse olmadığından isimlendirilemeyen" ve "anlatılamaz!" olarak anılır. nicelik ve niteliğin ötesinde bir şey. [3] Ve Marsanes'te Tanrı, "Sessiz Olan" olarak tanımlanır.

--- SAYFA 23 ---

Gnostik Gizem 15 bilinmemektedir."[4] Marcion'a göre bu Bilinmeyen Varlık, sembolik olarak İlahi Olan'ın bu dünyaya/yaratılışa göre farklı olduğunu ifade eden "Uzaylı Tanrı"dır.[5] Her ruh veya ruh varlığı, esas olarak Tanrı'nın aynı özü, ilahi bilincin saf bir kıvılcımı veya atomu olarak görülür. Bu nedenle, Gnostikler bazı açılardan tüm ruhların ontolojik olarak ontolojik olarak birleştiği nitelikli bir dualizmi savunmaktadırlar. Diğer açılardan, Gnostikler radikal düalistlerdir, çünkü dışsal, fiziksel dünya ile içsel, ruhsal dünya arasında keskin bir ayrım yaparlar. Yaygın yanlış adlandırma, tüm Gnostiklerin insanlara değer vermeyen kötümserler olarak adlandırılmasıdır. Aksine, çoğu Gnostik, insan ruhuna son derece yüksek bir değer verir. Platon'a göre, mahkum, bir mağara duvarındaki gölgeleri yanlış olarak algılar. Ancak Platon, bu gölgelerin kaynağının, gerçek gerçeklik olan Işık olduğunu ileri sürer. Gnostik görüşe göre kişi, cehaletin zincirlerini çözme ve duvardaki gölgelerden gerçeğin doğrudan yüzüne bakma potansiyeline sahiptir. Dünya/yaratılış, yalnızca kişiyi dışarıya, dışarıya çektiği için kötü olarak görülür ve bu süreçte içsel Benlik ortaya çıkar.

--- SAYFA 24 ---

Andrea Diem 16 unutuldu. Gnostiklere göre bu büyük "ilk günah"tır. Uyuyan ruh, İlahi İnsan veya insan biçimini alan Kurtarıcı tarafından bilinçli hale getirilir. İlahi sırları açığa çıkarmak ve ruhları geri çağırmak için manevi alemlerden iner. Bazı Gnostikler, özellikle de Mani isimli bir Gnostik'in takipçileri[6], bir İlahi Adam'ın tarih boyunca farklı insan formlarında enkarne olduğunu ve her zaman ve her yerde insanları uyandırdığını varsayarlar. Buna göre İlahi İnsan, ruhu orijinal saflığına kavuşturmak ve onu Tanrı'ya geri götürmek için gelir. Bazı Gnostikler, İlahi bilincin farkına varılınca kadar insanların bu dünyevi aleme (reenkarne) döndüğünü iddia eder. Yine Gnostiklerin insan ruhunu değersizleştirmedini, aksine onun için iyimser bir kader önerdiğini görüyoruz. [7] Bir bütün olarak Gnostik hareket, birkaçını saymak gerekirse neo-Platonizm, Yahudilik, Zerdüştlük, Hristiyanlık ve muhtemelen Hinduizm de dahil olmak üzere pek çok mistik felsefeden yararlanır. Yunan kültürünün yayılmasıyla birlikte, filozoflar arasında düşünce dalgalarını bir araya getirme [9] ve ortak bir payda belirleme eğilimi var gibi görünüyor. [10]

--- SAYFA 25 ---

Gnostik Gizem 17 Gnostik gelenek sıklıkla Hristiyanlıkla ilişkilendirilmiştir. Hristiyan Gnostikler İsa'nın "gerçek" öğretilerine sahip olduklarını iddia ederler. Pek çok Ortodoks Hristiyan, bu ezoterik yorumların saçma olduğunu ve Hristiyan inancına zarar verdiğini ileri sürüyor. Bununla birlikte, MS ikinci yüzyılın başlarında bu Gnostikler, Hristiyan topluluğunun büyük kısmından henüz ayrılmamışlardı. [11] Ancak MS üçüncü ve dördüncü yüzyıllar arasında Hristiyanlığın sınırları artık o kadar değişken değil ve gruplar sapkın oldukları gerekçesiyle dışlanıyor. Bu, büyük heresiologların çağıdır. İlk Kilise Babası Irenaeus, Gnostik geleneğin en büyük rakibi olarak kabul edilir. Beş kitabı Gnostikleri reddetmek için sistematik yönergeler oluşturuyor. Aralarında Hippolytus, Clement, Origen ve Tertullian'ın da bulunduğu birçok anti-Gnostik yazar Irenaeus'u takip eder. MS üçüncü ve dördüncü yüzyıllarda güçlü, kurumsallaşmış bir Kilise kurma çabasıyla son derece keskin sınırlar çizildi. Gnostik hareket Kiliseyi zayıflatmaya çalışmakla suçlanıyor ve sonuç olarak tüm Gnostik düşünceler sapkınlık olarak kınanıyor. Gnostik yazıların çoğu şu anda yok edildi.

--- SAYFA 26 ---

Andrea Diem 18 Gnostik gelenek ile Hristiyanlık arasındaki belirgin tarihsel bağlantıya rağmen, Gnostik geleneğin Hristiyanlıktan ortaya çıktığı iddiası zayıftır. Popüler anlayışın aksine, Gnostik geleneğin oluşum aşamalarında Yahudilikle "asalak" [12] bir ilişkisi var gibi görünüyor. Gnostik Araştırmalar uzmanı Birger Pearson, yerine getirilmemiş eskatolojinin Yahudi çevrelerinde manevi isyanı uyandırmış olabileceğini öne sürüyor. Sonuç olarak, isyan halinde, artık Yahudi olarak tanınamayan "tamamen yeni bir dini hareketin doğuşuna" [13] yol açan Gnostik bir yorumbilim programı uygulanır. Dolayısıyla Pearson, Hristiyan Gnostik geleneğinin, Gnostiklerin, kendi irfanlarını İsa'nın sözde gizli öğretileriyle eşitleyerek Hristiyan topluluklarına girme veya topluluklarına taraftar kazanma girişimi olduğunu ileri sürer. Modern tercümanlar için bu kadar çok zorluğa neden olan da tam olarak budur; bunlardan bazıları, Gnostisizmin kökenlerinin, tarihte uygun bir kurtarıcı figürün, İsa Mesih olarak anlaşılan ortaya çıkışıyla ateşlendiği konusunda ısrar etmeye devam ediyor. Ama bu bir yanılsamadır. [14] Bu teoriyi destekleyen kanıtların bir kısmı Eski Ahit'in Gnostik kullanımıdır. Yorumlanır, daha doğrusu yeniden yorumlanır.

--- SAYFA 27 ---

Yeni bir ışıkla Gnostik Gizem 19. Adem gibi tanınmış İncil şahsiyetlerine, temel Gnostik varsayımları somutlaştıran yeni bir rol veriliyor. Bir anlamda, ideolojilerini sunmak için orijinal hikayeyi çarpıtan metaforik bir öğretim aracıdır. Örneğin Setliler, Adem'den, sırlarını oğlu Seth'e ileten, o da daha sonra "büyük aydınlatıcı" [15] (örneğin, Melkisedek, Zerdüşt, İsa) olarak ebedi bilgiyi Gnostik (Seth) ırkına ifşa etmek için enkarnen olan kişi olarak bahseder. [16] Aslında Gnostikler, "daha derin anlamı" sunmak için iyinin ve kötünün rollerini tersine çevirecek kadar ileri giderler. Örneğin, İncil'deki yaratılış hikayesinde yılan (bazı Gnostikler için) kötü bir güç olarak değil olumlu bir güç olarak görülür, çünkü yılan Havva ve Adem'i uykudan uyanmaya ve ilahi doğalarını fark etmeye teşvik eder. Irenaeus bu Gnostik görüşü şöyle açıklıyor: Ama anneleri (bilgelik), Havva ve Adem'i yılanın aracılığıyla kurnazca yoldan çıkardılar, böylece onlar laldabaoth'un [alt tanrının] emrini ihlal ettiler. Ve Havva, sanki tanrının bir soyunu dinliyormuşçasına kolayca ikna edildi. Ve Adem'i, Tanrı'nın yememesini söylediği ağaçtan yemeye ikna etti. Üstelik -gördüler- yedikleri zaman her şeyden üstün olan gücü tanıdılar ve kendilerini yaratanlara isyan ettiler. [17]

--- SAYFA 28 ---

Andrea Diem 20 O halde yılan, Ortodoks Yahudi veya Hristiyan için olduğundan tamamen farklı bir şeyi temsil etmeye başlar. Irenaeus'a göre, yaratılış hikâyesinde yılanın bu cesur alegorileştirmesini kullananlar arasında Gnostik Ophites mezhebi de vardı. [18] Eski Ahit'in Gnostik yeniden yorumunun başlıca örneği, onların İncil'deki tanrı hakkındaki görüşleridir. [19] Onlar, Eski Ahit'in tanrısının sondan bir önceki olduğunu, yani daha aşağı bir tanrı olduğunu ve Tanrılık olmadığını iddia ediyorlar. Hatta onu, insan ırkını kıskanan ve cehaletle (yani Yahudi Yasası aracılığıyla) ruhları köleleştirmeye çalışan şeytani bir varlık olarak tasvir edecek kadar ileri gidiyorlar. [20] Nag Hammadi Yazmalarında bu gayri meşru alt tanrıyı tanımlayan çeşitli örneklerle bakabiliriz. Örneğin, Trimorphic Protennoia'da bu düşman güçten bahsediliyor: Yeraltı dünyasının ve Kaosun en alt kısmını yöneten büyük İblis ortaya çıktı. O'nun ne biçimi ne de mükemmelliği vardır, aksine karanlıkta doğanların görkeminin biçimine sahiptir. Şimdi ona "Saklas" deniyor, yani Samael, "Yaldabaoth", iktidarı ele geçiren, onu masum olanın (Sophia) elinden alan kişi...[21]

--- SAYFA 29 ---

Gnostik Gizem 21 Cahil, kıskanç bir tanrıyı anlatan Yuhanna Apocryphon'unda bir başka örnek daha bulunur: O, içindeki kibirle dinsizdir. Çünkü o, "Ben Tanrıyım ve benden başka Tanrı yok" dedi, çünkü gücünden ve geldiği yerden habersizdi." [22] Çoğu Gnostik'e göre, yaratıcı tanrı kötü kökenli olduğundan, yaratılış da öyle. Bu kozmik karşıt tutum, değişen etik tutumlarla sonuçlandı. İskenderiyeli Clement'in Stromateis'indeki (Kitap III) çeşitli Gnostik etikler hakkında çok şey öğreniyoruz. O şöyle yazıyor: Buna göre, şu şekilde bölebiliriz: Ya kişinin doğru ya da yanlış yapmasının hiçbir önemi olmadığı ilkesiyle yaşaması gerektiğini öğretir ya da çok çileci bir tavır takınarak tanrısız ve Tanrı'nın yarattığına karşı duyulan nefretten kaynaklanan görüşlere bağlı kalmanın gerekliliğini ilan eder. Benlik unutulur. Bazıları için bu sorunla mücadele etmek için katı etik uygulanır.

--- SAYFA 30 ---

Andrea Diem 22 buna vejetaryen beslenme, yoğun oruç, sarhoş edici maddelerden uzak durma ve bekarlık da dahildi. Irenaeus Gnostik Saturnilus'u buraya yerleştirir. Şöyle açıklıyor: Evlilik ve üremenin Şeytan'dan olduğunu ileri sürüyorlar. Onun takipçilerinin çoğu hareketli şeylerden (örneğin etten) kaçınırlar ve bu sahte kontrol yoluyla birçok kişiyi yoldan çıkarırlar. [24] Clement'e göre Markioncu etik doktrini de bu kampa girmektedir. Şöyle diyor: Marcionites tarafından doğa, kötü maddeden ve adil bir Yaratıcı tarafından yaratıldığı için kötü olarak kabul edilir. Yaratıcı-Tanrı'nın yarattığı dünyayı doldurmak istemedikleri gerekçesiyle evlilikten uzak durmaya karar verirler. Bu nedenle Yaratıcılarına karşıttırlar ve iyi Tanrı denen O'na doğru koşarlar, ama dedikleri gibi diğer türden Tanrı'ya değil... onlar kendi özgür seçimlerinden değil, Yaradan'ın nefretinden çekinirler. [25] Daha sonra şunu ekliyor: Markionlular onları [çocukları] tanrısız bir şekilde yorumladılar ve Yaratıcılarına karşı nankörler. [26]

--- SAYFA 31 ---

Gnostik Gizem 23 Öte yandan, Barbeliotes gibi çapkınların da et ve şaraptan oluşan bir ziyafetle başlayan ve bir seks partisiyle biten cinsel kült ritüelleriyle meşgul oldukları varsayılır. Davranışlarını, cinsel emisyonlarını ve ölü hayvanın ruhunu göksel dünyaya aktarmanın bir yolu olarak haklı çıkarırlar. Çocuk doğurmayı reddettikleri söyleniyor çünkü bu yine kötü bir yaratılışa bir "ışık tohumu" hapsediyor. [27] Doğa, yaratıcı tanrıya karşı bir mücadele olarak en kötü şekillerde istismar ediliyor. Clement özellikle "domuzları ve keçileri ortak olarak kullanabilen" "Karpokrates'in küfür niteliğindeki ölümsüzlüğüne" [28] çileden çıkmıştır. [29] Ayrıca Clement'in kategorize edemediği üçüncü bir Gnostik grup, ılımlı çileciler de vardır. Burada Valentinianlıları buluyoruz. [30] Malzemelerin kötüye kullanılmasından vazgeçildi; bunun yerine dünyanın malzemeleri dikkatli ve sınırlı bir şekilde kullanılıyor. Evlilik ve çocuk sahibi olmaya da haklı olarak göz yumuluyor. Buradaki genel tema, dünyevi zevklere kayıtsız kalmanın yanı sıra ölçülü bir hayat yaşamaktır, ancak kesinlikle ondan nefret etme veya kutsallaştırma değildir. Clement çapkınların enkratik davranışlarını reddederken potansiyel bir model olarak Valentinianus'tan yararlanıyor:[31]

--- SAYFA 32 ---

Andrea Diem 24 Eğer bu insanlar (yani çapkınlar) Valentinianusçular gibi manevi birlik eylemlerinden söz etselerdi, belki onların görüşleri kabul edilebilirdi. Ancak kutsal peygamberlerin şehvetli ve ahlaksız ilişkilerden söz ettiğini varsaymak, kurtuluştan vazgeçmiş bir adamın yoludur. [32] Aslında Gnostik gelenek, pek çok etkileyici boyuta sahip karmaşık bir dini gelenektir. Onların teolojisi, bu dünyevi düzlemi yöneten yaratıcı tanrıyı çok aşan Aşkın bir Tanrı'yı gerektirir. Bu en yüksek Varlığın mikrokozmosu olan insan ruhu, aşağı güç tarafından kandırıldığı ve kendi yüksek doğasını idrak edemediği için bedende hapsolmuş halde kalır. Kozmos karanlık bir hapisane olarak görülür ve bu, çilecilik, ılımlı çilecilik veya çapkınlık dahil olmak üzere farklı etik tutumlarla sonuçlanır. Gnostik'in genel amacı, insanın ruhsal bilincini uyandırarak Bilinmeyen Tanrı'ya geri dönmektir. Fakat kişi, insanın ruhsal bilincini nasıl uyandırır? Bu soruyu cevaplamak için Nag Hammadi literatüründen yararlanacağız. Ancak Sant geleneği olarak bilinen benzer bir dini geleneğe bakalım.

--- SAYFA 33 ---

Gnostik Gizem 25 Notlar 1. İlk üçü Hristiyan merkezlidir, Yuhanna İncili'nden ve Pavlus'un mektuplarından etkilenmiştir; Mani çoğunlukla Asya felsefesinden etkilenmiştir. Bazıları, Marcion'un bir Gnostik olmadığını, çünkü o, ruhların doğası gereği ilahi olduğu veya kurtaranın irfan olduğu yönündeki Gnostik öğretiyi kabul etmediğini ileri sürüyor. Daha ziyade, kişinin esasen yozlaşmış olduğu ve yalnızca iman yoluyla kurtulduğu yönündeki Pauline görüşünü benimser. Marcion hakkında daha fazla tartışma için bkz. Kurt Rudolph, a.g.e., s. 316. 2. Yunanca gnosis terimi Sanskritçe jnana ile aynı kökenlidir. Bununla birlikte, irfanın jnana-yoga (bilginin nedensel yolu) ile karşılaştırılabilir olup olmadığı tartışmalıdır. 3. James M. Robinson (ed.), "The Apocryphon of John H", The Nag Hammadi Library in English (San Francisco: Harper and Row Publishers, 1988, üçüncü baskı), s.106. Bundan sonra NHL olarak anılacaktır. 4. Marsanlar (X,I), NHL'de, s. 463. 5. Bkz. Kurt Rudolph, a.g.e. cit., s. 62. Görünüşe göre Marcion ve Valentinus aforoz edilmişlerdi.

--- SAYFA 34 ---

Andrea Diem²⁶ felsefi konumlarından dolayı Roma Kilisesi'nden alıntılar yaptı. 6. Mani'nin alternatif kilisesi (yani Manici gelenek) sonunda Çin'de on yedinci yüzyılda ortadan kalktı. Vurgulanan üç prensip şunlardı: 1) Farklı formlarda enkarne olmuş bir ilahi İnsan (örneğin Buda, İsa); 2) Ayinler gibi dışsal törenler tamamen gereksizdi; 3) Kötülük, Tanrı'dan (Işık dünyası) kaynaklanmadı, ancak kendi temel kaynağına, yani karanlığın dünyasına sahipti. Işık kıvılcımlarını maddi formla kirleten, arketipik İnsan'ı alt eden bu karanlık dünyasıdır. Mani'nin ışık ve karanlık, iyinin diyarı ve kötünün diyarı düalizmi İran Zerdüştlüğünden doğrudan etkilenmiş gibi görünmektedir. Bkz. Rudolph, a.g.e. cit., s. 334-35. 7. Hippolytus'a göre bu, Tanrı'nın hazır ruhları Kendisine geri çektiğinde insanlığın geri kalanına "büyük bir bilinçsizliğin" çökeceğine inanan Basilides için geçerli olmayabilir. Bkz. H. L. Mansel, D.D., Birinci ve İkinci Yüzyılların Gnostik Sapkınlıkları (London: AMS Press, 1875), s. 156. Yine de, Basilides'in doktrinleri hakkında birbiriyle bağdaşmayan iki açıklamanın bulunduğunu belirtmek önemlidir: Biri Hippolytus tarafından sunulmuştur ve

--- SAYFA 35 ---

Gnostik Gizem 27 diğeri Irenaeus tarafından. Hangi anlatımın Basilides'in daha doğru bir tasvirini sunduğu şu anda belirsizliğini koruyor. 8. Gnostik fikirler ile Hindu düşüncesi arasındaki felsefi bağlantı hakkında ilginç bir tartışma için bkz. Geo Widengren, The Gnostic Attitude (Santa Barbara: Institute of Religious Studies, 1973). 9. Gnostik geleneği senkretik bir din olarak tanımlamakta tereddüt ediyorum. Bu etiket, görünüşte tarafsız bir tanım olmasına rağmen, genellikle geleneğin ana din(ler)ini kirleten bir alt grup olduğunu öne süren aşağılayıcı çağrışımlarla birleştirilir. 10. Bugün aynı ruhu, Doğu ve Batı dinlerini, transpersonel psikolojiyi ve modern fiziği senkretleştirmeye çalışan Yeni Çağ Hareketi'nde de görüyoruz. 11. Gnostik fikirlerin Yeni Ahit'in pek çok yazısını (özellikle Yuhanna İncili'ni) etkilediğine dair bazı göstergeler vardır. Tartışmaya açık bir örnek, sahte öğretmenler sorunuyla uğraştığı ve ruhun soteriolojisine ilişkin değişen kavramlara tepki gösterdiği anlaşılan Koloseliler'dir. Yeme içme kuralları ve münzevilik

--- SAYFA 36 ---

Çoğunlukla Gnostiklerin uyguladığı Andrea Diem ilkeleriyle alay edilir. Dahası, 2 Selanikliler kısmen yeni ortaya çıkan bir felsefenin savunucularına tepki olarak yazılmıştır; bu mektupta onlar kanunsuz biri olarak kınanmıştır; "kendisini tanrı olduğunu iddia ederek Tanrı'nın Tapınağı'nda oturmak için kendisini her sözde tanrının ve tapınılan nesnenin üstünde yüceltenler." Efesliler aynı zamanda "insan hilesinden kaynaklanan öğretiyi" karşı da uyarıda bulunurlar, ancak bu mektup Gnostiklere benzer çeşitli tutumları içermektedir. İsa'nın iç bölgelerden inişini tartışıyor ve "Uyuyanın Uyanması ve ölümden dirilmesi" için ricada bulunuyor. Yahuda'nın mektubu, Petrus'un ikinci mektubu ve Pastoral mektuplar (1 Timoteos, 2 Timoteos, Titus), "yanlışlıkla bilgi denen şeye" gönderme yapan sahte öğretmenlere açıkça saldırmaktadır. Bununla birlikte birçok bilim insanı, Yeni Ahit'in yazılması sırasında Gnostik geleneğin gelişiminin o kadar erken bir aşamasında olduğunu ve yazarların Gnostik gelenek dışında başka bir geleneğe tepki göstermiş olabileceğini öne sürüyor. 12. Pearson, a.g.e. cit., s. 8. 13. Age., s. 125. Yahudilik ile kalkınma arasındaki ilişkinin daha ayrıntılı tartışılması için

--- SAYFA 37 ---

Gnostik geleneğin Gnostik Gizemi 29 hakkında Pearson'un kitabının üçüncü bölümüne bakın, s. 39-51. 14. Age., s. 9. 15. The Apocalypse of Adem (V. 5), NHL, s. 285. 16. Seth'in aydınlatıcı bir analizi için bkz. Pearson, a.g.e. cit., s. 52-83. 17. Irenaeus, Adversus Haereses, I.30.8; I.30.9; I.30.15. Bundan sonra Adv olarak anılacaktır. haa. 18. Irenaeus, Av. haer., I.30.7. 19. Tanrı'nın küçük harf 'g' ile yazılması, Yahudi/Hristiyan dinine hiçbir şekilde saygısızlık etmek anlamına gelmez. Bu, Gnostik alt düzey bir tanrı anlayışını temsil ederken, büyük harf 'G' ile Tanrı, Gnostik Aşkın Tanrı'yı ifade eder. 20. Üç Hristiyan Gnostik (Marcion, Basilides ve Valentinus) bu teolojiyi desteklediler ve hem Marcion hem de Valentinus felsefi konumlarından dolayı Roma Kilisesi'nden aforoz edildiler.

--- SAYFA 38 ---

Andrea Diem 30 21. Trimorphic Protennoia (XHI,I), NHL'de, s. 515. 22. John'un Apocryphon'u, NHL'de, s. 111. 23. Henry Chadwick, B.D. ve John Ernest Leonard, D.D., çevirmenler, "Stromata" (Bk. III), The Library of Christian Classics Cilt. II. İskenderiye Hristiyanlığı (Philadelphia: The Westminster Press), s. 58. 24. Irenaeus, Adv. haer., 1.24.2. 25. Stromata, Bk. III, s. 46. 26. Age., s. 50. 27. Epiphanius, Pararion, 26.9.4. 28. Stromata, Bk. III, s. 52. 29. Age., s. 53. 30. James E. Davidson, "İskenderiyeli Clement ve Valentinianusluların Düşüncelerindeki Yapısal Benzerlikler ve Farklılıklar", İkinci Yüzyıl: Erken Hristiyanlık Dergisi

--- SAYFA 39 ---

Gnostik Gizem 31 Çalışmaları, Cilt. III, No. IV (Georgia: Mercer University Press, Kış 1983), s. 214-15. 31. Clement'in kendi ahlaki açıkça bu üçüncü kampa giriyor. "Evlenmek serserilikten daha iyidir" sloganını benimsiyor. Bkz. Stromata, Bk. III, s. 53. Burada "yanmak" sadece arzu anlamına gelir ve bu arzunun bastırılması onu yalnızca yoğunlaştırır. Bekarlık, "kişinin Tanrı'nın bahsettiği lütuf için şükretmesi, yaratılıştan nefret etmemesi veya evli insanları önemsiz sayması koşuluyla, tanrısal nedenlerle sağlam kurallara göre seçilmişse" kabul edilebilir. (s. 85) "Hem bekarlığın hem de evliliğin, Rab'be yönelik kendi farklı hizmet ve bakanlık biçimleri vardır" diye eklemeye devam ediyor. (s. 90) Beslenme etiği konusunda Clement yine ılımlı kampta yer alıyor. İdeal olarak etsiz, alkolsüz bir beslenmeyi teşvik ediyor, ancak Clement'e göre "biri bunlardan yerse günah işlememiş olur." Bkz. Stromata, Bk. VII, s. 532.. 32. Stromata, Bk. III, s. 53.

--- SAYFA 40 [Görsel / Boş] ---**--- SAYFA 41 ---**

Sant Geleneği Hint maneviyatının Gnostik gelenekle en karşılaştırılabilir kolu, Tanrı'ya ulaşmak için manevi alemleri geçmeyle ilgilenen eklektik bir felsefe olan ortaçağ ve modern Sant geleneğidir. Gnostik metafiziğe benzer şekilde, tüm tanrıların ötesinde bir Tanrı vardır ve bu Tanrı, ruhu onu bilmeye davet eder. Kişi, kendi bilincine dönerek, İlahi Olan ile mikrokozmos-makrokozmos ilişkisini fark ederek Tanrı İdrakına ulaşır.[1] Bir Sant bunu başarmış kişidir; aydınlanmış bir ruh. Bir Batılı için "aziz" terimi genellikle kutsal bir kişiyi, bir şekilde insanlığa hizmet etmek için hayatını feda eden kişiyi ifade eder. Hindistan'da, bu nitelikler aynı şekilde bir Sant'ın doğasında vardır, ancak daha da önemlisi, bir Sant, tüm kimliğini kaybederek ruhani varlığı (jiva [2]) En Yüksek Gerçeklik ile birleştirmiştir. Bilincin en yüksek durumuna ulaşan kişi artık herhangi bir yanılsama (maya) veya egoya (ahamkara) tabi değildir. Böyle bir kişi aslında İlahi Olan'ın vücut bulmuş hali olarak kabul edilir. Bu tarif edilemez varlığa aynı zamanda satguru da denir (gerçek

--- SAYFA 42 ---

Andrea Diem 34 gurusu), ruhları cehaletten uyandırmak için her çağda ortaya çıktığına/geri döndüğüne inanılıyor. Bu nedenle, Hristiyanlığın aksine kurtuluş, Tanrı'nın Oğlu'nun insanlığın kurtuluşu için bir kez ve tamamen enkarnasyonu olduğu tek seferlik bir olay değildir. Yani Sant geleneğinde kurtuluş süreci sürekli ve her çağda insanı cehaletten kurtarmak/aydınlatmak için bir Sant doğar. Bu geleneğin izleri açıkça MS 15. yüzyıldaki Kuzey Hindistanlı mistik Kabir'e (aynı zamanda Guru Nanak [3] ve Dadu'ya) kadar uzanabilirken, bazıları onun daha da eski kökenlere sahip olduğunu, 12. veya 13. yüzyılda Maharashtra'da mezhepçi olmayan Vaişnava şairi Sants Namdev ve Jnaneshvar (Jnanadeva olarak da bilinir) yönetimi altında ortaya çıktığını ve daha sonra Eknath'ın etkisi altında yayıldığını öne sürüyor. (1548-1600) ve Tukaram (1598-1649). Son araştırmalar, "Sants geleneğinin" aslında iki farklı ama birbiriyle ilişkili kolu olduğunu öne sürüyor: İlki, on üçüncü yüzyıldan on sekizinci yüzyıla kadar gelişen Maharashtra şairi Sants, tanrı Vitthala'nın veya Pandharpurlu Vithoba'nın müritleridir ve onun biçimini (svarupa) düşünürler. Saguna bhakti, İlahi olanın tezahürüne ibadet,

--- SAYFA 43 ---

Gnostik Gizem 35 Maharashtrian Sants'ın tutumunu karakterize eder. Bhagavata Purana'ya dayanan ve bhakti'yi (veya bağlılığı) teşvik eden Vaishnava Hinduizmi, bu hareketin şekillenmesinde son derece önemli bir rol oynuyor; Aslında bu Sants, tarihlerinin başlarında kendilerini bundan ayırmadılar. Yine de bu şair-Sants grubu, ortodoks Vaishnava bhakti geleneğinin birçok uygulamasına ve inancına meydan okuyarak "gerçek" Vaishnavizm'in savunucuları olmaktan gurur duydukları için az çok heterodoks görünmektedir. Örneğin, genellikle Hindu ve Müslüman toplumunun alt katmanlarına ait olan Sants, eşitlikçi sosyal değerleri vurguluyor ve özünde kurtuluşun "iki kez doğan"ın ayrıcalıklı bir ayini olmadığına inanıyor. Kast sisteminin reddedilmesinin yanı sıra, etik davranışın yalnızca rahipler kasti için değil, her adanan için temel bir gereklilik olduğu konusunda ısrarcıdır. Ve belki de bu dini geleneği ortodoks Hinduizm'den en çok ayıran şey, Tanrı'nın İlahi İsmine bağlılığın kurtuluşa ulaşmanın tek yolu olduğu iddiasıdır. Bununla birlikte, Maharashtrian Sants genel olarak Hindu çevresine yerleştirilir, çünkü öncelikle Vedaların otoritesini açıkça reddetmezler.

--- SAYFA 44 ---

Andrea Diem 36 Sant geleneğinin ikinci kolu Pencap ve Rajasthan bölgesinin yanı sıra doğu Uttar Pradesh bölgesini de kapsamaktadır ve on beşinci yüzyıldan günümüze kadar etkin olmuştur. Maharashtrian Sants gibi kuzey Sants da ritüellere, kutsal kitaplara ve putlara tapınmaya verdiği değer nedeniyle ortodoks Hinduizmi reddediyor ve moksha'yı Brahman panditinin ayrıcalığı olarak sunan kast sistemiyle alay ediyorlar. Ama hatta, daha da önemlisi, Vedaların otoritesini şiddetle reddediyorlar. Böylesine şiddetli bir Brahman karşıtı tutum, kuzey Sants'ı Hindu ağının dışına yerleştiriyor. Maharashtra şair-Sants, Tanrı'ya "baba ve anne" diyerek antropomorfik özellikler atfederken, Kuzey Hindistan Sants'ı genellikle bunu yapmaz. Görünüşe göre saguna Tanrısını reddediyorlar ve bunun yerine çabalarını nirguna Tanrısına yönlendiriyorlar. Nirguna bhakti, Tanrı'nın bir ikona veya tapınakta yakalanamayacağını, çünkü Tanrı'nın tüm niteliklerin ve ayrımların ötesinde olduğunu öne sürer. Yine de birçok bilim adamı, kuzey Sants'ın kavramsal olarak niteliklerin ötesinde bir Yüce Varlık (nirguna brahman) tasavvur etmesine rağmen, özellikle satguru ile ilişkili olarak saguna bhakti'nin güçlü unsurlarının da bulunduğunu belirtmişlerdir [4]. Adanmış ve adanmışlık nesnesi arasındaki ikili yapı

--- SAYFA 45 ---

Gnostik Gizem 37 (guru), adananı nirguna Tanrısına doğru (ama içine değil) çektiği söylenen yoğun bir duygusal deneyime (anubhava) izin verir. Bu dini arayış (hem ayrılığa hem de birleşmeye dayalı) kesinlikle kolayca uzlaştırılamayan (ve belki de öyle olması da amaçlanmayan) çelişkiler sunar. [5] Ayrıca, birincil meditasyon uygulamaları olan Tanrı'nın adını tekrarlamak, doğası gereği saguna bhakti niteliğini önererek Tanrı'ya bir biçim verir. Etik konularda kuzey ve güney Sants arasında çok az fark var. [6] Her ikisi de katı çileciliğe karşı kaşlarını çatarken, üç temel gereksinimi gerektiren ahlaki bir yaşam sürmeyi büyük ölçüde vurguluyor: 1) ahimsa (şiddet içermeyen), et, balık, tavuk ve yumurta içermeyen katı bir vejetaryen diyeti sürdürmeyi ima eder; 2) alkol gibi sarhoş edici maddelerin bulunmaması; ve 3) cinsel kısıtlama da dahil olmak üzere toplumda ahlaki bir yaşam (yani yasadışı cinsiyetin olmaması). Sant geleneğine bir bütün olarak bakarsak, Vaishnava bhakti ile Nath Yogilerin ezoterik Tantrik geleneğinin bir karışımı gibi görünür: Maharashtrian Sants "saflaştırılmış" bir Vaishnavizm sunar ve Kabir liderliğindeki kuzey grubu, içinde tarif edilemez bir Gerçekliğin aşıldığı bir Tantrik Budizm biçimini savunur.

--- SAYFA 46 ---

Andrea Diem 38 tüm nitelikler (yani sunya). Bu hareketin ünlü bilim adamlarından Charlotte Vaudeville'e göre, "Sant sadhana ya da Sant'ın kutsallık ideali bu nedenle Hindu mistisizminin görünüşte birbirine düşman olan iki ana geleneğinin incelikli bir karışımı olarak görülebilir: Vaishnava bhakti ve ezoterik Tantrik gelenek; en popüler temsilcileri Gorakhnath ve Nath Yogilerdir ve genellikle Kabir ve takipçileri tarafından anılırlar." [7] Ek olarak, birçok bilim adamı Sants üzerinde büyük miktarda Sufi etkisinin olduğunu iddia ediyor. Bruce Lawrence'ın işaret ettiği gibi, Sant şiiri ile Sufi dünya görüşü arasında bariz bir yakınlık vardır - yani kutsal kitap otoritesinin reddi, Aşkın bir Tanrı'nın içsel vizyonu, yaslı bir ruh ile Tanrı'nın ayrılığının acısına vurgu (viraha) ve Tanrı'ya olan yoğun sevgi ve bağlılık (prema-bhakti). [8] Her ne kadar Maharashtrian Sants ve kuzey Sants'ın teolojik yaklaşımları biraz farklı olsa da, her ikisinin de onları farklı bir grup olarak işaretleyen temel bazı ortak özellikleri olduğu tartışılabilir. Her biri, kurtuluşa ulaşmanın bir yolu olarak İlahi İsmi uygulamasının ve ona adanmanın gerekliliğini vurgular,

--- SAYFA 47 ---

Gnostik Gizem 39 ve üç temel prensip: satsang, satguru, shad [9]. Aşağıda bu üç içkin odağın açıklaması yer almaktadır: 1) Satsang: satgurunun manevi söylemini duymak için bir araya gelen gerçek inananların birlikteliğine satsang. Ayrıca içsel olarak satsang, ruhun Tanrı ile birliğini ifade eder. 2) Satguru: Satguru, Max Weber'in terminolojisini kullanırsak, karizmatik liderdir (hem örnek hem de etik tipte). İnisiyeler genellikle gurudan İlahi/Numinous'un fiziksel vücut bulmuş hali olarak bahsederler ve bu nedenle her şeye gücü yeten, her şeyi bilen ve her şeyi sevendirler. [10] Guruda karşılaştığımız şey klasik bir hiyerofanidir: kutsalı tezahür ettiren dünyevi bir nesne. Yine de, bu hiyeropani sondan bir önceki teolojik dönüğe sahiptir: İnsan guru sadece Transmundane ile dünyevi olan arasında bir kanal görevi görerek Tanrı'yı tezahür ettirmekle kalmaz (axis mundi veya tirtha - dünyeviden kutsala çapraz yer), aynı zamanda manevi gerçek açısından Tanrı'nın Kendisidir. [11] İdeal durumda, gurunun tam olarak bu şekilde değerlendirilmesi gerekir. [12] Tulsi Sahib'in örneklediği Sant geleneğine göre kişi, yaşayan bir guruyu takip etmelidir. Geçmiş Sants'ın ruhu Tanrı'ya geri götüremeyeceği söylenir. Bunun iki ana nedeni vardır: 1) Sants'ın orijinal mesajının

--- SAYFA 48 ---

Yaşayan bir Sant'ın öğretileri saf ve yüklüken, Sant öldükten sonra yanlış anlaşılacaktır; 2) ve guru-bhakti (kişinin gurusuna bağlılığı) kişinin ruhsal gelişimine yardımcı olur, çünkü canlı ve somut birini sevmenin yüzyıllardır ölü olan birini sevmenin daha kolay olduğuna inanılır. Bu felsefe, her zaman, Tanrı'nın farkına vardığı en az bir ruhun ("Tanrı'nın Oğlu"), ruhsal olarak arayış içinde olan ruhlara ilahi sırları aktararak yeryüzünde yürüdüğünü ileri sürer. [13] 3) Şabd: Ve son olarak, karma bir geleneğin mirasçıları olarak ortaya çıkan Sants, Hint maneviyatının diğer takipçilerinden, Sant geleneğinin belki de en ayırt edici özelliği olan surat şebd yoga[14] olarak bilinen uygulamaya verdikleri önemle ayırt edilebilir. Sure basitçe ruhani varlık veya ruh anlamına gelir, şebd ses akımını ifade eder ve yoga da bu bağlamda[15] birleşme anlamına gelir. Dolayısıyla ruhu ses akımıyla birleştirme kadim bilimidir. Bu ses akımının, yaratılıştaki her varlıkta yankılanan ve tüm yaratılışı ayakta tutan İlahi Olan'ın tezahürü olduğuna inanılır. Aynı zamanda "Sesli Yaşam Akışı", "Kürelerin Müziği", "Nad", "Logolar", "Akash Bani", "İlahi Melodi/Uyum", "Kelime", "Işık ve Ses" vb. adlarıyla da bilinir. Doğumun ve doğumun bitmeyen döngüsünden kurtuluşu (moksa) arayan kişi.

--- SAYFA 49 ---

Ölüm (samsara) meditasyon halinde oturmalı, kişinin bilincini bedenden çekmeli, içindeki bu ilahi melodiyle temasa geçmeli ve kendini ona bağlamalıdır. Yaklaşık iki bin yıldır Hintli mistikler bu mistik ses hakkında adanmışlık şiirleri ve ilahiler yazmışlardır. Örneğin, geleneksel olarak M.Ö. 2. yüzyıl arasında yazıldığı varsayılmaktadır. ve MS ikinci yüzyılda, Maitri Upanişad ve Nadabindu Upanişad, şebd'e ve işitsel aracılık tekniğinin (şabd yoga suresi) detaylandırılmasına adanmış önemli bölümler içerir. Bunlar ruhsal yükseliş için deneyimsel bir metodolojiyi savunuyorlar. Yükselişin her aşamasında, okyanustan gelenlere benzer belirli bir ses, bulutların gürültüsü, kazan davulu ve çınlayan çanlar, deniz kabuğu, flüt ve vina (telli bir çalgı) duyulur. Nadabindu Upanişad'ın yazarı şöyle açıklıyor: Yogin...içsel Sesi her zaman sağ kulaktan duymalıdır... Büyük davulun duyulduğu aşamaya geldiğinde, yalnızca giderek daha incelikli sesleri ayırt etmeye çalışmalıdır. [16]

--- SAYFA 50 ---

Andrea Diem 42 Maitri Upanishad ayrıca şabd yoga suresinin kimseye açıklanmaması gereken "en gizli öğreti" [17] olduğunu açıklıyor. Aşağıdaki pasaj mokşaya ulaşmak için bu manevi uygulamanın önemini göstermektedir: Başparmaklarıyla kulaklarını kapatarak kalplerin içindeki boşluğun sesini duyarlar. Bunun yedili karşılaştırması var, nehirler, çanlar, pirinç bir kap, bir tekerlek, kurbağaların vıraklaması, yağmur gibi... Çeşitli şekillerde karakterize edilen bu sesin ötesine geçerek Yüce, sessiz, tezahür etmeyen Brahman'da kaybolurlar (birleşirler). Bilinmesi gereken iki Brahman vardır, ses Brahman'ı ve daha yüksek olanı. Brahman sesini bilenler daha yüksek Brahman'a ulaşırlar...[18] Şabd yoga suresi muhtemelen Hindistan'da yüzyıllardır canlı kalırken, işitsel meditasyonun en net ifadesine Sant geleneğinde rastlıyoruz. Nam Dev'in, şabd yoga suresinin bu kadim ruhani yöntemini uyguladığı ve başkalarını da bu yöneme başlattığı açıktır. Sant geleneğinin temel ilkelerinin çoğu daha sonra Kabir tarafından daha da ortaya kondu. Gnostik gelenekte olduğu gibi, Sant geleneğinde de sabit bir kurum veya belirlenmiş sınırlar yoktur ve aslında bazı farklılıklar mevcuttur.

--- SAYFA 51 ---

Bireysel Sants arasında Gnostik Gizem 43. Çeşitli nedenlerden dolayı çok sayıda mezhep mevcuttur. Öncelikle belirttiğimiz gibi Sants tarih boyunca bulunur ve her biri felsefeyi devam ettirmek için genellikle kendisi gibi Sant olan halef(ler)i atar. Ancak tarihsel olarak bir Sant'ın ölümü sırasında, her biri meşru halefe göz yumduğunu iddia eden çok sayıda taraftar ortaya çıkar ve sonuç olarak çok sayıda hizip ortaya çıkar. [19] Her biri belirli bir Sant soyunu takip eden manevi mezheplerin çoğalması, bilim adamlarını, Hinduizm, Hristiyanlık, Budizm vb.'de yaptığımız gibi, bu hareketi ayrı bir dini gelenek olarak değerlendirip değerlendiremeyeceğimiz konusunda şaşırtıyor. Basitçe, bir "Santizm" var mı? Sant geleneğini araştıran bilim adamlarından Daniel Gold'a göre, onu başlı başına Hinduizm ile karşılaştırılabilecek ve ondan ayrı bir din olarak görebiliriz. [20] Basitçe bağlantısız soylar değil, Sants'ın daha geniş bir alanının olumlu bir şekilde doğrulanmasına kanıt sağlayan şey, daha önceki Sants ile modern hareket içindekiler arasındaki ilgi çekici ilişkidir. Daha sonraki Sants, kendi ayetlerinden alıntılar yaparak ve teolojik ifadelerinden yararlanarak öncelikle bağlılık gösterir ve Sant geleneğinin öncüleri ile çağdaş şair-Sants arasındaki uçurumu kapatır. Kabir, Dadu,

--- SAYFA 52 ---

Andrea Diem 44 Nanak, Ravidas, Tulsi Sahib, Namdev, geleneğin saygı gösterdiği birçok Sants arasında yer alacaktır. Örnek olarak, Radhasoami Hareketi olarak bilinen Sant geleneğinin modern soyunun kurucusu Shiv Dayal Singh (1818-1878; ayrıca Soami Ji olarak da bilinir), [21] kendi yolunun ve önceki Sants'ın yolunun aynı olduğunu ileri sürer. Shiv Dayal Singh açıkça şunu söylüyor: Kabir Sahib ve Tulsi Sahib dünyaya geldiler ve Dayal'ın (Mutlak Rab) yolunu başlattılar. Radha Swami açıkça şunu söylüyor: "Ben de onlardan biriyim, aynı Yolu öğretiyorum..." Eğer zihnin sözlerime inanmıyorsa, o zaman Kabir ve Guru Nanak'ın yazılarına bakın. Tulsi Sahib'in yolu aynı; Paltu ve Jagjiwan eyaletine giden yol da aynı. Bu Sants'ın otoritesinden alıntı yapıyorum; onların sözlerini öğretilerime tanıklık olarak belirtiyorum. [22] On dokuzuncu yüzyıldan kalma bir Hathras Sant'ı olan Tulsi Sahib, Sants'ın manevi kaynaklar olarak diğer Sant figürlerinin öğretilerinden yararlandığını fark etti. Ortak manevi köklere dikkat çekerek, bu hareketi tutarlı bir dini gelenek olarak tanımladı ve buna basitçe "Sant inancı" anlamına gelen Sant Mat adını verdi. [23] Tulsi Sahib'in yorumu:

--- SAYFA 53 ---

Gnostik Gizem 45 Sant Mat'ın ilkeleri ve ilkeleri bir ve aynıdır, yalnızca terminolojide farklılık vardır. Aynı prensipler farklı isimlerle ifade edildiği için kafanız karışıyor ve anlamıyorsunuz... Kabir, Sant Mat'ı kendi tarzında, diğer Sants'ları ise başka şekillerde anlatmış. İçeriye girmeyi başaran herkesin dini bir ve aynıdır. [24] Çoğu dünya dini geleneksel olarak İsa, Buda veya Zerdüşt gibi geçmişten gelen yalnızca belirli bir azize saygı duyduğundan, birden fazla Tanrı Oğlunun veya aydınlanmış varlığın tanınması tuhaf görünebilir. Ancak Sant geleneği, tüm gerçek veya mükemmel Sants'ın orijinal mesajının aynı olduğunu savunur. Yine de sosyal, duygusal ve belki de entelektüel ihtiyaçları karşılamak için bilinçli ya da büyük olasılıkla bilinçsiz olarak uzun ömürlü öğretileri çarpıtıp ayrıntılı ritüeller, semboller, kutsal kitaplar, kutsal yerler ve dışsal törenlerle resmi dinler inşa eden (Sant geleneğinin dışında olanlar) da var. Dolayısıyla her dinin teolojik açıdan benzersiz duruşu, ilk mesajın yaratıcı bir şekilde yorumlanmasından kaynaklanır. Bu geleneğin bir adananı olan Lekh Raj Puri'ye göre, hiçbir Sant dünyaya bir din yaratmak için gelmez; bunların hepsi takipçilerinin işidir. Puri şunu ileri sürüyor:

--- SAYFA 54 ---

Andrea Diem 46 Sants'ın dinsel bir önyargısı yoktur; onlar herhangi bir dinin dogmasına ve bağlarına bağlı olmayan özgür insanlardır. Onlar tüm dinlerin üstündedir. Ne eski dinleri yok etmeye çalışıyorlar, ne de yeni bir din başlatıyorlar... Bir Azizin bu dünyadaki yaşamının tek amacı, insanları buradan kaldırıp Yuvaya, gerçek Cennetteki Babamız Satnam'a geri götürmektir. Azizler, mevcut sosyal, ahlaki ve dinsel uygulamaları değiştirerek veya değiştirerek bu dünyayı ıslah etmeye çalışmazlar, hayatın ritüel ve törensel yönüyle de ilgilenmezler. [25] Burada şunu belirtmek gerekir ki Sant geleneği geleneksel dine karşı değildir. Aslında, kişinin dini bağlılığının birçok açıdan kişinin kültürüyle eşanlamlı olduğunu ve çoğunlukla sosyal bir kurum olarak hizmet ettiğini kabul eder. Ancak bu manevi gelenek, geleneksel dinin bir resim çerçevesi gibi olduğunu, dıştan bakıldığında süslendiğini ancak sonuçta gereksiz olduğunu, Sant'ın öğretisinin ise resim, kalp veya içsel mesaj olduğunu iddia eder. Resimsiz bir resim çerçevesinin değerini sorguluyor. Eğer durum buysa, Sant geleneğinin iddia ettiği gibi, sürekli olarak gözden kaçırılan resim ya da ruhsal iç mesaj nedir? Bu çalışmanın amacı "gizli" şeyleri ortaya çıkarmak değildir.

--- SAYFA 55 ---

"Gnostik Gizem 47 gerçekler" (elbette bu bir fenomenologun görevi değildir), sadece Sants'ın çizdiği portreyi Gnostiklerinkiyle karşılaştırmaktır.

--- SAYFA 56 ---

Andrea Diem 48 Notlar 1. İlahi olanla olan bu mikrokozmos ve makrokozmos ilişkisini göstermek için basit bir benzetme kullanılmıştır. Bir birey olarak kişi, okyanusta yüzen ve bir kabarcık kabuğunun içinden dışarıya doğru bakan, varoluşunun benzersiz ve bölünebilir olduğunu varsayarak yaşamın içinden geçen bir balondur. Bu geleneğin Sants'ları insanlardan dikkatlerini içe çevirmelerini, kendi içlerine bakmalarını ve baloncuğun Okyanus'tan ayrı olmadığını, Okyanusun bir parçası olduğunu anlamalarını rica eder. Sants'a göre bu gerçek irfandır. Dolayısıyla nihai bakış açısından Gnostiklerde olduğu gibi dualite yoktur. Ancak bu farkına varılana kadar, bu balon patlayana kadar kişi ikilik dünyasında yanılgı içinde kalır. 2. Hint terimleriyle ilgili olarak Sant edebiyatında kullanılan biçimlerle tutarlı olmaya çalışacağım. Çok sayıda kitap İngilizce olarak yayımlandığından, temel teolojik terimlerin nasıl yazılacağı konusunda bazı fikir birliğine varıldı. Örneğin, İngilizce Sant Mat ve Radhasoami kitapları genellikle ilahi sestem Sanskritçe sabd biçimi olarak değil, şabd olarak söz eder. 3. W. H. McLeod, Sih geleneğinin kökenlerinin Sih öğretilerinden geldiğini savunuyor.

--- SAYFA 57 ---

Gnostik Gizem 49 Sants. Şöyle diyor: "Nanak Sihizm'i bulmadı, çünkü bu zaten var olan bir şeyi kurmak anlamına gelirdi." Bkz. W. H. McLeod, "The Sihs: History, Religion and Society (New York: Columbia University Press, 1989), s. 16. Ayrıca bkz. McLeod, The Evolution of the Sih Community (Oxford: Clarendon Press, 1976), s. 6-7 ve Daniel Gold, The Lord as Guru: Hindi Sants in North Indian Tradition (New York: Oxford University Press, 1987), s. 14. 4. Bkz. John Stratton Hawley, ed., Saints and Virtues: Comparative Studies of Religion and Society (Berkeley: University of California Press, 1987). 5. Frits Staal, Sant geleneğindeki saf nirguna bhakti'nin mantıksal olarak imkansız olduğunu iddia eder. Bkz. Frits Staal, "The Ineffable Nirguna." Brahman," Karine Schomer ve W. H. McLeod (ed.), The Sants (Delhi: Motilal Banarsidass, 1987), s. 41-46. 6. Bkz. Charlotte Vaudeville, "Sant Mat: Santism as the Universal Path to Sanctity", Karine Schomer ve W. H. McLeod (ed.), The Sants (Delhi: Motilal) Banarsidass, 1987), s. 38-39.

--- SAYFA 58 ---

Andrea Diem 50 7. Age, s. 36. 8. Bruce Lawrence, "The Sant Movement and the Indian Sufis", Karine Schomer ve W. H. McLeod, The Sants (Delhi: Motilal Banarsidass, 1987), s. 360-373. 9. Vaudeville bunlardan "Sant sadhana'nın üç sütunu (yani moksa'ya ulaşmanın yolu) olarak söz eder. Bkz. Vaudeville, a.g.e., s. 31. 10. Charlotte Vaudeville, Sant geleneğinde satgurunun muhtemelen iki şekilde görülebileceğini öne sürer: 1) insan formundaki bir guru, 2) veya içselleştirilmiş bir guru. Çoğu Sants bir satguru veya "Mükemmel Guru", hem ortaçağdan hem de modern zamanlardan tüm Sants'ın gurunun bir insan formu alması gerektiği konusunda hemfikir olup olmadığı belirsizdir. Yani, satguru aslında ruhu iç alemlerden En Yüce Tanrı'ya götüren içsel bir tezahür olabilir mi ve mutlaka bir insan figürü olmayabilir mi? Örneğin, Kabir "satguru tek bir şabad'ı serbest bırakan gerçek kahramandır" diye ilan ettiğinde onun belirli bir şeyi ima edip etmediği belirsizdir. Ona isim vermekten çekindiği için dini bir figür (Kabir, Sakhi, 1.9.) Vaudeville daha önceki geleneklerin muhtemelen bir gurunun içsel formuna dayandığını iddia ediyor.

--- SAYFA 59 ---

Daha sonraki gelenekler belirli bir dini figürle özdeşleşir. Bkz. Vaudeville, a.g.e. cit., s. 33-35. 11. Daniel Gold, bu önemli noktayı 1987 yılında konuyla ilgili yazdığı kitabının başlığı olan The Lord as Guru ile yakalamıştır. 12. Sant geleneğinin modern bir tezahürünün taraftarları olan Radhasoamiler üzerine yaptığım araştırma, guru paradoksuna ilişkin manevi ve duygusal bir gerilime işaret ediyor gibi görünüyor. Paradoks şudur: Gurunun Tanrı olduğunu açıkça belirten öğretiler (böyle bir iddianın gerektirdiği tüm niteliklerle doludur), gurunun günlük insaniliği, fiziksel rahatsızlıklardan, hafıza kaybı ve benzerlerinden muzdarip olmasıyla birleşir. Üstelik guru, adanmışlarına nadiren mucizeler gösterir. Ve gurunun Tanrı olduğunu vurgulaması ama bu unvanı kendisi için reddetmesi ironik görünüyor. Acemi ne yapacak? Yani, satsangiler ilahi efendi ile insani olan arasındaki paradoksa nasıl tepki veriyor? Böyle bir inanç sistemi inananların günlük yaşamlarına nasıl yansıyor? Bazıları için bu, hiçbir zaman tatmin edici bir şekilde çözülemeyen bir paradokstur ve topluluk içindeki davranış biçimlerini etkileyebilir. Bu bir akademisyen olarak ilgimi çeken teorik bir sorudur. Bu konuda daha fazla bilgi için

--- SAYFA 60 ---

Andrea Diem 52 konu için bkz. Andrea Diem, Saha Araştırmasına Fenomenolojik Bir Yaklaşım: Santa Barbara ve San Diego'daki Radhasoami Grubuna Bir Bakış (UCSB arşivleri, 1989). 13. Bu gelenekte İsa, geçmiş bir Sant olarak saygıyla anılır. Yuhanna İncili'nde (9:5) İsa, "Ben dünyada olduğum sürece, dünyanın ışığıyım" dediğinde, Sants bu alıntıyı İsa'nın tüm insanlar ve tüm zamanlar için dünyanın ışığı olmadığını öne sürecek şekilde yorumluyor. 14. Şunu belirtmek ilginçtir. Şabd yoga iki yoldan herhangi birine gidebilir: 1) Eğer şabd yoga bir grup için birincil öneme sahipse, bu genellikle bitişik bir felsefi üst yapıyı veya ahlaki bir çerçeveyi (belirli bir diyet, yaşayan bir ustaya vb. vurgu yapmak gibi) içerir. 2) Bununla birlikte, eğer şabd yoga bir grup için ikincil veya önemsiz ise, o zaman üstyapıya çok daha az vurgu yapılıyor gibi görünüyor. Bu genellikle s'de geçerlidir. Örneğin, Swami Muktananda'nın grubu Siddha Yoga, kundalini/sakti'ye daha çok vurgu yapıyor ve açıkça daha fiziksel odaklı. 15. Klasik yogada (Samkhya Yoga), yoga terimi birleşme anlamına gelmez, buddhi (farkındalık, benlik duygusu) ile bilincin (Purusa) çözülmesi anlamına gelir. Gerald Larson'a bakın,

--- SAYFA 61 ---

Gnostik Gizem 53 Klasik S27mkhya (Delhi: Motilal Banarsidass, 1979), s. 156-192.. 16. K. Narayanasvami Aiyar, çev., Otuz Küçük Upanişad (Özel Yayın: Madras, 1914), s. 257. 17. S. Radhakrishna, çev., ThePrincipal Upanishads, "Maitri Upanishad, Bölüm VI, 22" (Büyük Britanya: George Allen & Unwin LTD, 1953), s. 839. 18. Age., s. 833. 19. Sant tarafından imzalanan ve doğrudan meşru halefi belirten bir vasiyetname, bazı durumlarda bu sorunu azaltmıştır, ancak tamamen değil. Radhasoami Hareketi'nden (Sant geleneğinin modern bir tezahürü) Sawan Singh, Dera Baba Jaimal Singh'deki halefinin Jagat Singh olacağını belirten bir vasiyetname imzaladı. Bununla birlikte, birkaç farklı mürit, kendilerinin de usulüne uygun olarak atandıklarını iddia etti (Kirpal Singh bunun başlıca örneğidir) ve şubelerin çoğalmasıyla sonuçlandı. Guru halefinin dinamikleri hakkında daha fazla bilgi için bkz. David Lane'in The Politics of Guru Successorship (La Jolla: U.C.S.D Ph.D. tezi, 1991).

--- SAYFA 62 ---

Andrea Diem 54 20. Altın, a.g.e. cit., s. 3-9. 21. Radhasoami hareketi, Krishna'nın eşi Radha'ya duyulan saygıdan dolayı isimlendirilmedi. Bunun yerine Soami Ji, öğrencilerine Rab'bin ruha olan sevgisini ve ruhun Rab'be olan sevgisini anlatırken Radha'nın Krishna'ya olan sevgisi benzetmesini kullandı. Dolayısıyla bu bağlamda Radhasoami ismi sadece Ruhun Efendisi anlamına gelir. 22. Lekh Raj Puri, Radha Swami Öğretileri (Yeni Delhi: Özel Yayınlanan, 1968), s. 16. 23. J.R. Puri ve V.K. Sethi, Tulsi Sahib: Saint of Hathras (Yeni Delhi: Rekha Printers Pvt. Ltd., 1981 ikinci baskı), s. 18. 24. S.D. Maheshwari, Param Sant Tulsi Sahib (Agra: S.D. Maheshwari/Soami Bagh, 1979), s. 99. 25. L.R. Puri, op. cit., s. 16-17.

--- SAYFA 63 ---

Karşılaştırmalı Bir Çalışma Doktrinsel Boyut Gnostik gelenek ile Sant geleneğinde çeşitli doktrinsel paralellikler vardır. Örneğin, her iki geleneğin de doğasında aşkın bir Tanrı kavramı vardır. Gnostikler, birçok yönden kuzey Sants'ın nirguna Brahman'ına benzeyen ve "tarif edilemez", "ölçülemez" ve isimlendirilemez olarak tanımlanan bir Tanrı tasavvur ederler.¹ Gnostik risale The Apocryphon of John'da yazar şöyle beyan eder: O [Tanrı] [sınırlanamazdır] çünkü ondan önce ona sınır koyacak kimse yoktur. O araştırılamazdır (çünkü ondan önce kimse yoktur). O, [ondan önce] kimse [olmadığı için] ölçülemezdir. Onu kimse görmediği için, O ebedidir. O, ebediyen [var olduğu için], [ondan önce] bir isim verecek kimse olmadığı için, isimlendirilemezdir... O, tarif edilemez... O, büyük değildir. [nor] küçük, 'Onun miktarı nedir?' demenin bir yolu yok. ya da '[Niteliği nedir?]', çünkü kimse [onu tanıyamaz]. [2]

--- SAYFA 64 ---

Andrea Diem 56 Hintli mistik Tulsi Sahib, Tanrı hakkında benzer bir yorumda bulunur: Ulaşılamaz, anlaşılmaz ve isimsiz, yeri, konumu ve adresi olmayan, uzayla sınırlı olmayan bir Varlık vardır. O'nun Mekânı ile ilgili olarak tezahür etmiş veya tezahür etmemiş sorusu ortaya çıkmaz ... Bu Hareketsiz Varlık tamamen Kendi başınıdır ve herhangi bir formu veya adı yoktur ... Her şeyden önce O, Sants'ın içinde birleştiği isimsizdir... [3] Gnostik teogoni aynı zamanda ruhları maddi varoluşa hapsedmekten sorumlu olan gayri meşru bir alt tanrıyı, yaratıcı tanrıyı da içerir. Görüldüğü gibi bu zararlı güç, Gnostiklere göre, En Yüce Varlık olduğunu iddia eden ve bu nedenle kendisine tapınılmasını talep eden Eski Ahit'in tanrısıdır. Ialdabaoth olarak bilinen (muhtemelen Yahudi mistisizminden türetilmiş bir isim) yaratıcı tanrı, kibirlendi ve "etrafındaki çok sayıda melekle" övündü... 'Ben kıskanç bir Tanrıyım ve benden başka Tanrı yok'. [4] Gnostikler, başkalarının Ialdabaoth'u En Yüce Varlık olarak kabul ettiğini ve bu nedenle onların gerçek ruhsal kaynakları olan Aşkın Tanrı'yı tanımakta başarısız olduklarını iddia eder. Onların ruhsal bilgi eksiklikleri, deyim yerindeyse, bundan kaynaklanmaktadır. basit ama yıkıcı bir hata: Tek kelimeyle, yaratıcının Tanrı olduğuna inanıyorlar ve bu yüzden aldanıyorlar.

--- SAYFA 65 ---

Gnostik Gizem 57 Sants'ın öğretileri benzer bir ikili teolojik yapıya sahiptir: Aşkın bir Tanrı ve daha düşük bir tanrı. Gnostiklerde olduğu gibi, onlar da Brahm [5] ya da kal [6] adında, "maddi evreni yaratan ama ruhları yaratamayan" daha düşük bir tanrının var olduğunu ileri sürerler. Sants, bu negatif gücün kişisel saygıyı amaçladığını ve böylece jiva'yı (ruhsal varlığı) dünyanın "zevklerine" çekerek maddi bir karanlık aleminde ele geçirdiğini söylüyor; sonuç olarak içsel ruhsal benlik unutulur. Bir hapishane bekçisi olarak hareket eden Kal, kendi krallığının nüfusunun azalmasını veya azalmasını istemediği için ruhların kendi alanından daha yüksek ruhsal aşamalara çıkmasını engellemeye çalışır. [8] İnsanları kendisinin En Yüce Lord olduğunu düşünmeleri için kandıran Kal, gerçekte yalnızca alt dünyaların hükümdarı olmasına rağmen, ruhların başlangıçta geldikleri Tanrı'ya dönmesini engeller. Böylece "buranın tanrısını her şeyin efendisi olarak kabul edenler aldatıldı." [9] Tulsi Sahib şöyle açıklıyor: Sat Nam'dan (En Yüce Varlık) Brahm ortaya çıktı... Gerçeği bilmeden insanlar Brahm'ı şöyle tanımladılar: Olmayan

--- SAYFA 66 ---

Andrea Diem 58 nitelik, biçimsiz ve sonsuz; Ayrıca adalet dağıtıcıdır ve vesveseden uzaktır. Bu nitelikler Brahm'a yönelik cahilce bir niteliktir. Ve dünya ona bütün bir bağlılıkla tapıyor. On enkarnasyon Brahm'dan gelir, dünya ona Nirgun olarak bakar. [10] O da dünyaları fiziksel ve astral olarak yarattı... [11] Böylece dünya Brahm'ı Yüce Rab olarak selamlıyor. Nihai'ye giden yolu tanımıyor. [12] Yalnızca "seçilmişler" [13] veya "nadir olanlar" [14] alt tanrı (Ialdabaoth / Brahm) ile En Yüksek Gerçeklik arasındaki ayrımın farkındadır ve böylece yaratılışın hapishanesinden kaçabilirler. "Yukarıdaki bölgeler hakkında hiçbir bilgisi olmayan ve aşağı bölgeleri yüksek bölgeler ve Hedef ile karıştıranlar"[15] Gnostik ve Sant kaynaklarında mecazi olarak "kör", "uykuda", "sarhoş... bilinçsiz", "cahil" vb. şeklinde tasvir edilir. Tulsi Sahib'e göre kişi "uyanmalı! uyanmalı!", çünkü "her kim uyursa her şeyini kaybeder; kim uyanırsa bereketlenir" diye beyan eder. büyük bir şans." [16] The Gospel of Truth'un açıklamasına göre ruhsal açıdan daha gelişmiş ruhlar nihayet

--- SAYFA 67 ---

Gnostik Gizem 59 cehaleti uyku gibi bir kenara atar... gecedeki bir rüya gibi (onu) geride bırakırlar. Babanın bilgisine şafak gibi değer veriyorlar. Her biri, sanki cahil olduğu bir zamanda uyuyormuş gibi davranmıştır. Ve bu şekilde sanki uyanmış gibi <bilgiye ulaştı>. (ve) Geri dönüp uyanacak olan adam için iyi. Ve körlerin gözlerini açana ne mutlu. [17] Gnostiklere göre kurtuluş planının iki versiyonu vardır: 1) yalnızca "seçilmişler" kurtarılacak ve 2) tüm ruhlar eninde sonunda "Işık Alemi"ne geri dönecektir. 'Ben Gnostik Valentinus ilkini destekliyor gibi görünüyor. Üç tür insan olduğunu savunuyor: 1) maddi (hilik), 2) hayvan (psişik) ve 3) manevi (pnömatik). Valentinianus'a göre ruhların üçe bölünmesine ilişkin bilgi İskenderiyeli Clement tarafından sağlanmaktadır: Maneviyat doğa tarafından kurtarılır; Özgür iradeye sahip olan psişik, kendi seçimine göre inanca ve bozulmazlığa, aynı zamanda inançsızlığa ve yıkıma da eğilimlidir; ancak malzeme doğası gereği yok olur. [18]

--- SAYFA 68 ---

Andrea Diem 60 Gnostik seçilmiş temasının başka bir versiyonu daha var. "Doğanın kurtardığı" üstün bir sınıf yerine, kaderi en başından beri mahkum olanların yerine, eninde sonunda tüm ruhlar kurtulacaktır. Bilgiye (gnosis) sahip olan ruhlar derhal Tanrı'ya dönebilir ve olmayanlar da, onların da mükemmelleşecekleri bir zaman gelene kadar, "işlemiş olabileceği günahların şekline göre yeniden dünyaya"[19] gönderileceklerdir. Reenkarnasyon doktrini Gnostik literatürün tamamında bulunur. Örneğin, Gnostik Yuhanna'nın Apokrifonu'nda (Yuhanna'nın sesiyle) "eğer ruhlar ölüm anında "kime ait olduklarını bilmiyorlarsa" bu ruhlar yaratılışın hapishane evine atılacak, "unutkanlıkla yeniden güçlendirilecekler... ta ki unutkanlıktan kurtulana ve bilgi elde edene kadar." Ve eğer mükemmelleşirse kurtulur." (20) Karmik eğilimler (eğer kişi önceden ona bağlı değilse, karmanın ölüm anında kişiyi İlahi Olan'dan uzaklaştırdığı ilkesi) ve reenkarnasyon meselesi, Mani ve Basilides'in de aralarında bulunduğu birçok Gnostik tarafından kabul edilir. Hristiyan filozof İskenderiyeli Origen'e göre Basilides, reenkarnasyonu şu sözlerle destekler:

--- SAYFA 69 ---

Gnostik Gizem 61 Bu bedene gelmeden önce, yasaya tabi olmayan türden bir bedende yaşıyordum: evcil bir hayvanın veya bir kuşun bedeni. [21] Basilides, insanın çektiği acıları önceki yaşamında işlenen günahların cezası olarak sunar. Örneğin yeni doğmuş bir bebeğin çektiği acının geçmişteki bazı suç(lar)ın sonucu olduğuna inanılıyor. Basilides'e göre, İsa'nın çektiği acılar bile bir "günahkarlık"la, yani insanın günah işleme eğilimiyle ilişkilidir, ancak bizzat günahkar eylemler olması gerekmez. Clement, Basilides'in karma ve reenkarnasyon hakkındaki görüşünü şu şekilde ifade etmektedir: Aslında Basilides'in ön varsayımı, ruhun daha önce başka bir hayatta günah işlediği ve bunun cezasını şimdiki hayatta çektiği yönündedir. Mükemmel ruhlar onurlu bir şekilde şehitlikle cezalandırılır; diğer türler başka uygun cezalarla arıtılır. Kurtuluş sürecinin bu iki Gnostik versiyonundan - reenkarnasyondan söz edilmeden sadece seçilmişlerin kurtuluşu veya reenkarnasyon yoluyla tüm ruhların kurtuluşu - Sants'ın öğretileri ikincisiyle örtüşmektedir. En sonunda, belki de milyonlarca yaşam süresinden sonra ruhun, İlkel Yuvasına geri döndüğüne inanılır. Eve dönüş zorlu bir yolculuk bu

--- SAYFA 70 ---

Andrea Diem 62, Kal'in pençesinden kurtulmadan önce ruhun birçok kez yoldan çıktığı bir hikaye. Tulsi Sahib şunu doğruluyor: Sayısız yaşam boyunca zihin tutkuların etkisi altındaydı; an be an istek dalgasının esiri olmuştur. Arzu arayışı kişinin bedene yerleşmesine neden olur; sonsuz karmalar zinciri onu doğum ve ölüm döngüsüne atar... Ruh bedeni terk ettiğinde ve ölümlü beden çürüdüğünde seksen dört döngüsüne girer... Eşek, köpek, domuz ve benzeri şeklinde Kal kanunlarında ezilir ve çiğnenir. Ölümün kasırgasında bireyi durmaksızın döndürür...[23] Ancak kişi bir kez insan formunu elde ettiğinde, "tüm zincirleri kırabilir ve bitmek bilmeyen doğum ve ölüm döngüsünden kurtulabilir." [24] İnsan doğumunun paha biçilmez olduğu düşünülür, çünkü yalnızca insan formunda kişi bedeni, zihni ve ruhu (tüm canlı varlıkların üç bileşenini) uygun yerlerine geri döndürme potansiyeline sahiptir: beden dünyaya geri dönecektir; zihin dünyevi ile dünyaüstü arasındaki bölgeye geri dönecektir; ve ruh, aşkın Tanrı'nın süptil alemine doğru uçacaktır. Kurtuluş bu sürecin tamamlanmasıdır. Şu anki yaşamlarında çok az kişinin bunu başardığı söylenebilir de,

--- SAYFA 71 ---

Gnostik Gizem 63 Simon Magus, her insanın kendi içinde "sonsuz bir güce... evrenin köküne" sahip olduğunu ve bu gücün "gerçekte değil, potansiyel olarak... potansiyel olarak var olduğunu" açıklar.[25] Deneyimsel Boyut Gnostik literatür, basit uyanıklık durumunun ötesinde mistik deneyimlerin tanımlarıyla doludur. Örneğin, Gnostik metin Zostrianos şöyle açıklar: "Kurtulabilecek kişi, kendisini ve zihnini arayan ve bunların her birini bulan kişidir... o yalnızca kendine çekilir, çünkü o ilahi olabilir." Yazar, fiziksel dünyaya dönmenin çoğu zaman acı verdiğini, çünkü sonsuz, ölümsüz bir güce sahip olmasına rağmen beden [hareketine] bağlı olduğunu açıklamaya devam ediyor. O, yeniden [harekete geçene] kadar, diriltir ve her zaman zalimce bağlı kalır, her kötü nefesle bağları koparır...[27] Werner Foerster, Gnostik geleneğin mistisizmin yanında yer alabileceğini ancak ikisi arasında temel bir fark olduğunu öne sürüyor. O, mistiğin ölümü önceden tatmaya çalıştığını, Gnostik'in ise deneyimle değil bilişsel öğrenmeyle ilgilendiğini ileri sürer. [28] Bu noktada Foerster'a katılmıyorum.

--- SAYFA 72 ---

Andrea Diem 64 Gnostik için deneyim, öğrenmenin doğasında vardır; ölümü deneyimlemek (veya ölüm sürecini uygulamak) yüksek bölgeleri öğrenmede önemli bir rol oynar. Zostrianos risalesi şunu rica ediyor: İlahi parçanızı Tanrı'ya uyandırın... Burada ölümü [italikler benimdir] görün ve değişmez doğuştanlığı, her şeyin Babası'nı arayın. [29] Fiziksel bedenden çekilmenin amacı iki yönlüdür: 1) her şeyden önce, Tanrı bilincini yükseltmek için ruhu arındırmanın bir yoludur. Ruh yüksek mertebelere yükseldikçe Allah'a olan farkındalığı keskinleşir. Aslında öz-bilgi, Tanrı bilgisidir. 2) Ayrıca yaşarken ölme eylemini de gerektirir. Adım adım gerçek ölüm süreci canlandırılır, böylece ölüm anında ruh kaybolmaz, Bilinmeyen Baba'ya yükselişin yolunu bilir. Ruhun, fiziksel bedenden çekildiğinde, daha yüksek bilinç durumlarını deneyimleyerek yukarıya doğru yükseldiği söylenir. Işık ve ses görüntülerinin anlatıldığı yer burasıdır. Bu geleneklerin mistiklerine göre, bu tür tezahürlerin asi ruh için rehber olduğuna, ruhun çeşitli yüksek hallere yönlendirdiğine inanılır.

--- SAYFA 73 ---

Gnostik Gizem 65 bilinci. Pistis Sophia'nın yazarı şu yorumu yapıyor: İnsanın ruhu, bedenini terk ettiğinde, büyük bir ışık seline dönüşecek ve gizemler krallığına gelinceye kadar tüm bölgeleri geçecek. [30] Bu ışık ve sesle temas etmenin dönüştürücü olduğu söyleniyor. Allogenes incelemesinin yazarı şunu iddia ediyor: [Ben] kendime döndüm [ve] beni [çevreleyen] ışığı ve içimdeki iyiliği gördüm, tanrısal oldum. [31] Trimorphic Protennoia'da gnostik yazar (Tanrı'nın sesiyle) bu dönüşümün nasıl gerçekleştiğini şöyle anlatır: Beni tanıyanların kulaklarına [sesli] Konuşmayı [veya Sesi] aktardım. Ve sizleri yüce, mükemmel ışığa davet ediyorum. Üstelik buna (ışığa gelince), ona girdiğinizde yüceceksiniz... ilk <Işık> olduğunuz zamanki gibi, görkemli bir şekilde yüceleneceksiniz. Ve kendimi herkesin içinde gizledim ve onların içinde açığa çıkardım ve beni arayan her akıl beni özledi, çünkü hiçbir formu olmadığı halde Bütün'e şekil veren benim. Ve bütüne bir suret verilinceye kadar onların suretlerini (başka) suretlere dönüştürdüm. Bu

--- SAYFA 74 ---

Andrea Diem 66 Ses benim aracılığımla ortaya çıktı... Ve bu bir Ses sayesinde bir Sözdür; karanlıkta yaşayanları aydınlatmak için gönderildi...[Ben] Her Şeyi aydınlatan bir Işık'ım. Ben kardeşlerimi sevindiren Işık'ım, çünkü ölümlülerin dünyasına indim...[32] Ayrıca aynı Gnostik, ruhun çeşitli manevi alemler aracılığıyla İlahi Olan'ın bilgisine yükseltilmesine yardımcı olan bir rehber olarak içteki ışığın ortaya çıkışının belirli bir modelde inşa edildiğini ileri sürer. Gnostik şunu iddia eder: Ben [Tanrı] baştan beri [benim olanlara] indim ve onları [köleleştiren] ilk ipleri [onlara ulaştım ve kırdım]. Sonra içimdeki herkes parladı ve içimde tarif edilemez bir şekilde bulunan o tarifsiz Işıklar için bir model hazırladım. [33] Sant geleneği de benzer bir mistik motifi benimser. Kişi ancak "ruhu aracılığıyla kendi içine yükselerek"[34] Tanrı ile birleşebilir. Tulsı Sahib şunu teşvik ediyor: Sevgilinizi dışarıdaki dünyada aramayın; kendi içinde Sevgilinin görkemini gör. Göz bebeğinde bir ben var ki bütün sır onda saklı; içine bak ve bu karanlık perdenin ardında ne olduğuna bak. [35]

--- SAYFA 75 ---

Gnostik Gizem 67 Sants'ın öğretileri de bu ışık ve sese dayanmaktadır. Sants'a göre bu tezahürler, fiziksel bedenden çekilen ruhta ortaya çıkar. Tulsi Sahib bu manevi deneyimi şöyle anlatıyor: Ruh Söze [shabd] bağlı olan, kozmik uçuştan keyif alır... Erişilemez olanın lambasında o [jiva] bir ışık seli görmeye devam eder... Gök kubbe bölgesinde, parıldayan ışık parıltıları... nadir cesur olanın gördüğü... Bedenini boşalt...[36] Işığın kişinin dikkatini çektiği, sesin ise onu yukarı çektiği, asi ruhu İlkel Yuvasına yönlendirdiği söylenir. Shiv Dayal Singh şöyle açıklıyor: Şebd'i kurallara göre uygulayarak [yani ışığı ve sesi takip ederek], akıl ve sure [ruh] saf hale gelir ve şebd'e tutunarak sure astral bedende göklerin ötesine yayılır [ve] tırmanır... Trikuti'ye [ikinci manevi bölge] sure gelecek ve oradan zihinden ayrılarak ilerleyecek ... ve gerçek yeri elde edilecek. Sure başlangıçta buradan çıkmış ve zamanla üç âleme gelmiş, gitmiş ve sonunda aslına geri dönecektir... [37] [Çevirim]

--- SAYFA 76 ---

Andrea Diem 68 Gnostik gelenekte olduğu gibi ışık ve ses belirli kalıplarla anlatılır. Geri çekilme başladıktan sonra, içerideki karanlığın, sonunda "titremeyi bırakan ve tek bir yayılan noktaya dönüşen" değişen ışık noktalarıyla yavaş yavaş aydınlatıldığı söylenir. [38] Ruh yolculuğuna devam ederken güzel bir beyaz ışığın ve melodik bir sesin çeşitleri ortaya çıkar. Bu iç ışığı ve sesi tam olarak tanımlamanın imkansız bir görev olduğu söyleniyor, çünkü Shiv Dayal Singh'in iddiasına göre, "Dünyada buna benzer hiçbir şey bulunmazken melodiyi nasıl tanımlayabilirim?" [39] Ses akımı, kişinin fiziksel kulaklarıyla duyduğu bir ses değil, yalnızca iç benliğiyle, ruhani varlığıyla duyduğu bir sestir. Buna göre, "bitimsizce çalan bu göksel müzik"[40] özünde Tanrı'nın tezahürüdür ve tüm yaratılışı destekler. Gnostik yazarlar, evrenin felsefi doğasını anlatırken, Kelime, Ses, Logos, Konuşma veya kısaca Ses olarak adlandırılan bu ses akımını vurgularlar. Ayrıca Gnostik metinler boyunca, Işık Hazinesi, Ölçülemez Işık vb. olarak bilinen mistik bir ışığın tezahürüne atıfta bulunulur. Trimorphic Protennoia'da bu şu şekilde tanımlanır:

--- SAYFA 77 ---

Gnostik Gizem 69 Ben tarif edilemez [Sessizlikte] ikamet eden [Kelimeyim]. Ben kirlenmemiş [Işıktaki] ve [büyük] Ses aracılığıyla algılanabilir bir şekilde [kendini açığa çıkaran] bir Düşüncede yaşıyorum ... Ve o [Ses] başlangıçtan itibaren Bütün'ün temellerinde mevcuttur. Ama Sessizliğin içinde şişen bir Işık vardır ve ilk ortaya çıkan odur... Yalnızca ben Söz'üm, tarif edilemez, bozulmaz, ölçülemez, akıl almaz. O (Kelime?) gizli bir Işıktır... tekrarlanamaz, ölçülemez bir Işıktır, Her Şeyin kaynağıdır... O, kudretli ihtişama ait olan Aeonların her hareketini destekleyen temeldir. Her vakfın temelidir. Güçlerin nefesidir. Bir Düşünce sayesinde Ses olarak var olan üç kalıcılığın gözüdür. Ve Ses sayesinde bir Söz'dür... Ben (Kelime) Tüm'ün temeli oldum...[41] Sant geleneğinde bu iç ses akımı, açıklandığı gibi, İlahi Olan'ın tezahürü olan şebd olarak adlandırılır. Bu şebd'in En Yüce Varlık'tan veya Tanrı'dan yayıldığı söylenir ve tüm yaratılışı destekler. Shiv Dayal Singh şöyle açıklıyor: Ah! bil ki, Şabd tüm yaratılışın başlangıcıdır; ve her şeyin sonunu da Şabd olarak bilirsin. Üç dünya ve Dördüncü Alem (Boyut). bütün bunları Şabd yarattı... Şabd'dan başka Gerçeklik yoktur."[42]

--- SAYFA 78 ---

Andrea Diem 70 Dolayısıyla her iki gelenek de, kendisinin ışık ve sesin aşkın bir tezahürü yoluyla bilinmesine izin veren, akıl ve konuşmanın ötesinde, Bilinmeyen bir Tanrı'nın varlığını ilan eder. Geri çekildiğinde bu ışık ve ses ortaya çıkar, içteki karanlığı aydınlatır ve ruh yükselir. Peki ruh nereye yükselir? Birçok Gnostik, belirli bir manevi kozmolojiyi tasvir etmeye çalıştı. Bununla birlikte, eksik materyal ve belirsiz dil sözdizimine sahip bu tür eski metinlerden, bu aşkın alemlerin tam olarak nelerden oluştuğunu tespit etmek zordur. Bununla birlikte, bazı şeyler netliğini koruyor: Ruhsal harita, çeşitli göksel bölgelere yükselmeyi, çeşitli ses ve ışıklarla karşılaşmayı ve o bölgenin çağları veya güçleriyle yüzleşmeyi gerektirir. Bazı Gnostikler, ruhun göksel bir alemden her geçişinde yıkıldığını veya vaftiz edildiğini iddia eder. Başka bir deyişle, kişi Tanrı farkındalığına ulaşana kadar kişinin bilinci daha saf hale gelir. Bir Gnostik şöyle yazar: "Kendi kendini doğurmuş olanlara giden yol ile ilgili olarak, her seferinde vaftiz edildiğiniz yol... bu, Tüm'ün bilgisi olarak hizmet eder... (ki) mükemmel çağlardan geçtiğinizde elde edersiniz." [43] Öyleyse kişi bilincini fiziksel bedeninden çekip ruhunu yıkamadıkça veya

--- SAYFA 79 ---

Daha yüksek bir bilince sahip olan kişi, İlahi Olan konusunda sonsuza kadar cahil kalacaktır. Çeşitli Gnostik kaynaklardan, her biri belirli bir yönetici güce sahip çeşitli iç alemlerin olduğu anlaşıyor. Bir Gnostik yazara göre beş temel alem vardır; beşincisi, diğerlerini kapsayan İlahi alemdir. Bu Gnostik, kendi içine çekildiğini ve çeşitli bölgelerden geçerek her birinde vaftiz edildiğini ve sonunda beşinci çağa ulaştığını açıklıyor. Burada şöyle duyuruyor: Autogenes, onun parçaları olarak çağların ve meleklerin baş arkonudur, çünkü dört birey ona aittir; onlar birlikte beşinci çağa aittirler. Beşincisi birde mevcuttur; dördü parça parça beşinci kısımdır. Ama bu dördü ayrı ayrı tamamlandı ... mükemmel parçalar ... Bir aeon içinde duruyor çünkü onun içinde kendi kendine doğan dört farklı aeon var ... Bu güçlerin her biri tarafından Otojenler adına beşinci [zamanda] vaftiz edildiğimde, ilahi oldum. [44] İçsel alemlerin sayısının önemine ilişkin bir sonuca varmak zordur çünkü bu noktada Gnostikler arasında bir dereceye kadar tutarsızlık vardır. Gnostiklerin yazar(lar)ı gibi bazı Gnostikler

--- SAYFA 80 ---

Andrea Diem 72 metni Pistis Sophia, her biri ilahi bir varlıkla ilişkilendirilen "Beş Ağaç"ı [45] tartışırken beş göksel alem kavramına atıfta bulunuyor olabilir. "Beş Ağaç"ı bilen kişinin kurtuluşa kavuşacağına inanılır. Ancak diğerleri (örneğin Basilides), 365 cenneti de içeren daha geniş bir kozmolojiyi tasvir ediyor. [46] Ruh çeşitli göksel düzlemlerde yükselirken, Nihai Tanrı'dan habersiz olan alt bölgelerin tanrıları olan "güçler" ile karşılaştığı söylenir. Trimorphic Protennoia'da tartışılan gnostik teogoni, bu En Yüksek Aeon'un gizemini diğer alt aeon'larla ilişkili olarak göstermektedir. Bu Aeon, tüm yaratılışı sarsan ve alt diyarların sakinlerini ve yöneticilerini rahatsız eden ilahi bir ses üretir. Teselli bulmak için bir araya gelirler ve Archigenetor adında, kendisi de bu sesin kaynağından habersiz olan bir tür yaratıcı tanrıya yaklaşırlar. Tüm tanrıların ötesinde bir Tanrı teması açıktır. Gnostik şöyle yazıyor: Çünkü size bu Aeon'un gizemini anlatacağım ve size onun içindeki güçleri anlatacağım... yeraltı dünyasının temelleri ve Kaos'un tavanları sarsıldı ve ortalarında büyük bir ateş parladı ve kayalar ve dünya rüzgarla sarsılan bir kamış gibiydi... büyük bir gök gürültüsü nedeniyle konutlar büyük ölçüde sarsıldı. Ve

--- SAYFA 81 ---

Güçlerin tahtları devrildiğinden ve Kralları korktuğundan dolayı rahatsız oldular... Onlar [diyarın sakinleri] Güçlere dediler ki, "Yüce Sese <ait> bir Ses aracılığıyla üzerimize gelen bu karışıklık ve sarsıntı nedir? Ve tüm yerleşimimiz sarsıldı..." Sonra Güçler şöyle cevap verdi: "Biz de bunun sorumlusunun ne olduğunu bilmediğimiz için bu konuda şaşkınsınız. Ama kalkın, hadi gelin, Başyapıtçı'nın yanına gidin ve ona sorun. Ve Güçlerin tümü toplanıp Başyapıtçı'nın yanına gittiler (ona dediler): "Övündüğünüz şey nerede? "Ben Tanrıyım... ve seni doğuran benim ve benden başka [başkası] yok" demedi mi [duymadık mı? Şimdi işte, [Aeon'un] bilmediğimiz o görünmez Sesine ait bir Ses ortaya çıktı. Ve biz de kime ait olduğumuzu bilmiyorduk, çünkü duyduğumuz bu Ses bize yabancıydı ve onu tanıyamadık; nereden olduğunu bilmiyorduk. O geldi ve aramıza korku saldı ve kollarımızın üyelerini zayıflattı. Öyleyse bırakın Geleceğe gelince, zorunlu olarak hapsedilmeden ve yeraltı dünyasının koynuna inmeden önce tüm uçuşumuzu gerçekleştirelim. Çünkü artık esaretimizin gevşemesi yaklaştı... Cahil Kaos bizim için bir mesken haline geldi. [47]

--- SAYFA 82 ---

Andrea Diem 74 En Yüksek Aeon onlara bu sesin gizli gizemini açıklıyor. Ayrıca, Aeon'un yorumuna göre, ışık Kendisinden tezahür eder. Şöyle diyor: Aeons'un (başlangıcından) gizlenen gizeme layık olun ki, onu [alabilirsiniz]. Ve bu [belirli] Aeon'un tamamlanması... ki bu [sonsuzla kadar değişmeyecektir]. Ben androjenim. Kendimle [çiftleşmeye başladığımdan beri] [Ben Anneyim (ve) ben Babayım]. Kendimle [ve beni sevenlerle] [çiftleşiyorum], [ve] Bütünlük yalnızca benim sayemde [sabit duruyor]. Ben ihtişam [parlayan] Işığı doğurarak Bütün'e [şekil veren] Rahim'im. Ben gelecek olan Aeon'um. Ben, Her Şey'in gerçekleşmesiyim... Beni tanıyanların kulaklarına Konuşmayı [veya Sesi] aktarıyorum. [48] Gnostik literatür boyunca farklı alemlerin belirli ışıklarının isimleri anlatılır: Birinci bölgenin Armozel'i, ikinci bölgenin Oroiael'i, üçüncü bölgenin Daveithe'si ve dördüncü bölgenin Elethe'si. Beşinci çağ, İlahi, her şeyi kapsayan ışıktır. Her ne kadar onlara "sonsuz ışıklar, mükemmeller çünkü bireysel olarak mükemmelleştirildiler" deniyorsa da, bu ışıkların özel bir tanımı mevcut değildir. [49] Trimorphic Protennoia'nın yazarı şöyle açıklıyor: "Her Aeon, büyük bir zaman diliminde sayısız zaferler verdi.

--- SAYFA 83 ---

Gnostik Gizem 75 keşfedilemez ışık ve hepsi birlikte Kusursuz Oğul'u, doğurulan Tanrı'yı kutsadılar." [50] Sant geleneği çarpıcı biçimde benzer bir manevi topografya sunar. Ruhun beşinci bölgeye, en yüksek bilinç durumuna ulaşana kadar geçtiği dört temel bölgeden oluşur. [51] Yine Gnostiklerde olduğu gibi, her alem bir yönetici güç veya aeon tarafından kontrol edilir. Burada her bölgenin ışığı ve sesi anlatılır. İlkinde Bölge, Sahans Dal Kanwal'da ruh bedenden çıkarılır ve yeni bir boyuta girer, ilk kez güzel ışık ve sesle karşılaşır. Işık bin mum, ses ise çan sesi olarak tanımlanır. İkinci bölgeye Trikuti denir ve burada zihin ruhtan çıkarılır. Işık kırmızı güneş, ses ise gök gürültüsü veya davul olarak anılır. Daswan Dwar üçüncü manevi alemdir, kişinin ulaştığı saf ruhtur. Kendini gerçekleştirme Muhteşem beyaz ışık görülür ve uyumlu telli bir çalgı duyulur. Ruhun sonsuz Tanrı'ya yaklaştığı, muhteşem beyaz bir ışık hayal ettiği ve yumuşak bir flüt duyduğu yer olan dördüncü bölge, Tanrı'nın farkına vararak sonsuz okyanusla birleşir.

--- SAYFA 84 ---

Andrea Diem 76 sonsuzluk ve ses bir vinaninkile karşılaştırılıyor. Shiv Dayal Singh bu bölgeyi "Rab'bin Tahtı; O'nu gerçek Kralın olarak bil" olarak övüyor. [52] Açıkçası, her iki gelenek de benzer kozmolojileri tanımlamaktadır, ancak paralellik devam etmektedir. Daha önce de belirtildiği gibi, her manevi alem bir çağ veya güç tarafından yönetilir. Bu yaratıcıların isimlerini bilmek çok önemlidir. Bu isimler yalnızca bir çeşit inisiyasyon yoluyla açığa çıkar; inisiyasyondan önce isimler gizli kalır. Gnostik gelenekte bu isimler, Gnostiklerin "Işık Hazinesindeki ölümsüz isimler" olarak adlandırdıkları isimler olabilir. [53] Ruhun bir bölgeden geçebilmesi için, hakim gücün adını bilmesi gerekir; bu isimler bir bakıma şifredir. İsim söylendiğinde güç düşer ve ruhun yükselişini engelleyemez. Dolayısıyla aeon adını bilmek insanı ona üstün kılar. Bu gizli isimler geleneğin ezoterik unsurudur. Pistis Sophia, bu "melek güçlerinden" veya hükümdarlardan ve ruhun kapılarından geçmesi için onlara yapılması gereken dualardan bahseder. Jetonları [54] (veya şifreleri) alan kişi "İşareti"ne sahiptir.

--- SAYFA 85 ---

"Bütün bölgelerin korktuğu" krallık".[55] Yazar şöyle açıklıyor: Ruh yükselere giden yoldadır ve oradan çok uzaklaşmadan, Arhontların onu ruha bağladığı tüm mühürlerin (yani formülün) ve ruhun sahteliğinin tüm bağlarının kırılmasına ilişkin gizemi söyler. Ve bu sözleri söyledikten sonra, Ruh'un sahteliğinin bağları. Ruh, ruha zulmetmeyi bırakacak şekilde gevşetilir ve ona şöyle diyen Büyük Kaderin Arhontları tarafından verilen emre göre gitmesine izin verir: Seni ona bağladığımız bağların kırılmasına ilişkin gizemi sana söylemedikçe, ruhun özgür kalmasına izin verme. Bunun üzerine ruh, böylece özgür bırakılır, kaderi Orta Uzay yolunun Arhontlarına bırakır ve ruhun sahtesini yok eder. onu (ilk başta) buldukları yerde Arhontlara bırakarak, o anda fazlasıyla parıldayan büyük bir ışık seli haline gelir; ve onu bedenden çıkaran Alıcılar o ışıktan korkarlar, bu yüzden yüzleri üzerine düşerler ve ruh, gizemi aldığı kendi krallığının yerine girene kadar, sanki bir ışık kanadı ve Işığın rotaları haline gelir... Ve Arhontların huzuruna geldiklerinde. Orta uzayda Arhontlar, tek kelimeyle ölçülemez bir korku içinde, o ruhun yolundan çekilirler. Ve o anda ruh, gizemi dile getirir.

--- SAYFA 86 ---

Andrea Diem 78'inci savunmasında önlerinde; ve gizemden ve onun dile getirdiği savunmadan korktukları için yüzüstü yere düşerler... (56) Irenaeus'a göre Basilides, öğrencilerine ezoterik ilahi isimleri de öğretmiştir. Irenaeus şüpheli bir tonla şöyle anlatıyor: Ve onlar [Basilidian'lar] aynı zamanda meleklerle ait bazı isimleri de uyduruyorlar. Bazılarının birinci gökte, bazılarının ise ikinci gökte ikamet ettiğini bildiriyorlar ve bu nedenle uydurdıkları isimleri tam olarak anlatmaya çalışıyorlar. Ve böylece, kurtarıcının inip çıktığı adın Kaulakaua olduğunu söylüyorlar. İşte kim bunları öğrenir, bütün melekleri ve onların varlık sebeplerini öğrenirse, o kişi tıpkı Kaulakaua gibi, bütün meleklerle ve otoritelere görünmez ve anlaşılabilir olur. Ve nasıl ki çocuk herkes tarafından tanınmıyorsa, bu kişiler de kimse tarafından tanınmayacak; daha ziyade, her şeyi bildikleri ve her şeyin içinden geçtikleri halde, kendileri görünmezdir ve herkes tarafından tanınmazlar. Çünkü diyorlar ki, "Hepsini tanıyın, ama kimse sizi tanımasın!"... Ve bunları çok az insan bilebilir; binde bir, on binde iki. [57} Gnostik literatür farklı çağların veya güçlerin mühürlerine göndermelerle doludur. İnsan ancak bu mühürlerin Tanrı tarafından hitap edilen dualar olup olmadığını merak edebilir.

--- SAYFA 87 ---

Gnostik Gizem 79, nihai Meskenine giden yolda kapılarını geçmek zorunda olduğu her tanrının ruhudur. Bir kişiye "beş mühür" verildiğinde, bu andan itibaren ölümün onun üzerinde gücü olmayabilir." [58] Örneğin, Trimorphic Protennoia'da yazar beş mühürden bahseder ve her mühür farklı bir aeon'a karşılık gelir gibi görünür, dolayısıyla beşinci mühür her şeyi kapsayan Aeon'un adı olacaktır. Beş mühürü isimlendirmek ve ışık ve sesin kaynağını takip etmek, ruhun ruhsal yükselişine devam etmesini sağlayan şey olabilir. Yazar şunu iddia ediyor: Ben [Tanrı], benim olan üyelerim arasında açığa çıkana kadar kendimi hepsinin [insanların] içinde sakladım ve onlara tarif edilemez kutsal törenleri öğrettim... Ancak bunlar, yalnızca Işık Oğulları (Gnostikler) dışında her Egemenlik ve her yönetici Güç için ifade edilemez... Bunlar, her ihtişamdan daha yüksek olan ihtişamlardır, yani, Aklın her erdemiyle tamamlanan [Beş] Mühürler. Bu özel isimlerin Beş Mührüne sahip olan kişi, cehalet elbiselerini çıkarmış ve parlak bir Işık takmıştır. Ve ona Arhontların Güçlerine ait hiçbir şey görünmeyecek. Bu sınıfa girenlerin içinde karanlık eriyecek ve [cehalet] ölecek... Ben onlara tarifsiz [Beş Mührü sırasıyla] ilan ediyorum ki, ben onların içinde kalayım, onlar da bende kalsınlar. [59]

--- SAYFA 88 ---

Andrea Diem 80 Mısırlıların İncili'nde beş mühürden en az altı kez bahsediliyor. Yazar şöyle duyurur: Beş mühür... Babanın koynundan çıkardı ve o [ruh] tüm çağlar boyunca [geçti]... Yakarılmaya layık olanlar, beş mührün feragatleri... bunlar, kendilerine talimat verildiğinde alıcılarını bilecekler. ve onları bilecek (veya: onlar tarafından bilinecek). Bunlar hiçbir şekilde ölümü tatmayacaktır. [60] Sant geleneğinde, çağların bu adlarına Panch Nam (beş isim) veya Varnatmak Nam [61] olarak değinilir ve öğrenciye yalnızca inisiyasyon sırasında söylenir. Meditasyon sırasında bu isimleri sessizce tekrarlayanın, kişinin bilincinin vücuttan çekilebilmesi için zihnin duyular dünyasına kaçmasını önlediği söylenir. Bilinç geri çekildiğinde ve ruh yükselmeye başladığında, çağların bu isimleri Gnostik ile aynı amaca hizmet eder. [62] Ruh, Evine ulaşana kadar adım adım veya bölge bölge yukarıya doğru seyahat eder ve içsel yönetici güçlerin adını duyurur. Bu beş ismin zikredilmesi, sesin ve ışığın takip edilmesi ruhun yükselişini sağlar.

--- SAYFA 89 ---

Gnostik Gizem 81 Shiv Dayal Singh öğrencilerine "beş ismin tekrarını yapın" diye yalvarır. [63] Şöyle açıklıyor: Eğer onlar: bu bölgeler ve yolda geçmeleri gereken ara aşamalar hakkında ayrıntılı teorik bilgiye bile sahip değillerse, bu tür kişilerin her zaman kafaları karışır çünkü (her) bölgenin baş tanrısını bilmezler... Ancak Sants önce öğrencilerine her bölgenin ayırt edici işaretlerini öğretir ve sonra En Yüksek Bölgeyi hedefleri olarak belirler ve Yol'u geçmek için pratik talimatlar verir. Bu şekilde adanan amacına ulaşabilir ve aynı zamanda çeşitli aşamalarda geçerli olan koşullar hakkında da her şeyi öğrenebilir. Eğer (bu gizemlerin) bilgisini ve doğru anlayışını edinemezse, mürit... istikrarlı bir ilerleme sağlayamayacaktır. Nihai hedefe ulaşmaya yetecek güce sahip olmayacak ve büyük olasılıkla yolda bir yerde aldatılıp orada duracaktır. Gnostiklere göre "Krallığın gizemleri" (yani göksel güçlerin adları vb.), bu ilahi sırları açıklamak için iç alemlere inen ve insan biçimini alan Oğul tarafından açığa çıkarılır. Taraftarlara veya inisiyelere Işığın Oğulları adı verilir ve yalnızca ışığın ve sesin yolu ve "ölmez isimler" öğretilir. Bir Gnostik'in belirttiği gibi:

--- SAYFA 90 ---

Andrea Diem 82 Her bakımdan mükemmel olan Oğul, yani o Ses aracılığıyla ortaya çıkan Söz... onun içinde isim olan; Işık kimdir; o [Oğul] sonsuz şeyleri açığa çıkardı ve tüm bilinmeyenler biliniyordu. Ve yorumlanması zor ve gizli olan şeyleri açıkladı ve Sessizlik'te yaşayanlara gelince... onlara vaaz verdi. Ve kendisini karanlıkta yaşayanlara gösterdi ve uçurumda yaşayanlara ve gizli hazinelerde yaşayanlara anlatılamaz gizemler anlattı ve Işığın Oğulları olan herkese tekrarlanamaz öğretiler öğretti.[65] Sant geleneğinde, "bedenindeki Gerçeği göstermek" için gelen bu Kurtarıcı figürüne satguru adı verilir.66 Benzer şekilde, satguru iç bölgeleri kat etmiştir ve onun gizemlerini tek başına açıklayabilir. Shiv Dayal Singh şöyle diyor: Beş Melodinin sırrını o [satguru] sana söylüyor; ve sana ruhun yolunu gösteriyor. İsimler... sana açıklıyor; bunların şekillerini ve aşamalarını açıklıyor...[67] Kişi bir Sant tarafından inisiye edilmediği sürece Kal'in geçici tuzağına yakalanmış dünyevi yanılgılara saplanıp kalacağına inanılır.

--- SAYFA 91 ---

Gnostik Gizem 83 Tulsi Sahib manevi bir rehberin gerekliliğini şöyle sıralıyor: Bir Üstadın rehberliği olmadan yol asla bulunamaz. O senin ruhunu göksel bölgelere götürecek ve içindeki gökkubbeyi açığa çıkaracak. Eğer kendi benliğinizdeki manevi alemlerin tadını çıkarmak istiyorsanız, Sants'tan başka kimse size yardım edemez. Kısa bir süre sonra ayrılacaksınız ve bedeniniz toza dönüşecek. Yalnızca Efendim, O Tulsi, Yuvanın girişini gösterecek.[68] Hem Gnostik gelenek hem de Sant geleneği, manevi bir rehberin evrenin çözümsüz gizemlerini çözdüğü ve ruhu cehaletten uyandırdığı konusunda hemfikir olsa da, bu vücut bulmuş ilahi varlık açısından bu iki din arasında olası bir fark vardır. Her şeyden önce, tüm Gnostik inisiyelerin belirli bir manevi rehberle sahip olup olmadığı açık değildir. Ve bunu yapanlar için, onun aydınlanmış bir varlık olarak mı yoksa sadece bir arayış arkadaşı olarak mı tanındığı belirsizdir. Mani'nin taraftarları, Mani'nin aşkın Benliğinin tamamen farkında olarak öldüğüne inanıyordu, ancak ona bir Mesih olarak mı yoksa bir Buda olarak yaşarken mi saygı duyulduğu açık değil. Eğer Gnostikler mevcut, yaşayan liderlerini aydınlanmış bir varlık olarak kabul etmedilerse, o zaman ruhsal yolculuklarına yardım etmek için genellikle geçmişteki Kurtarıcı(lar)a güvendikleri sonucuna varılabilir. Bu

--- SAYFA 92 ---

Andrea Diem'in (84) tüm ruhani insanların prototipinin tek başına İsa olduğunu savunan Basilides için de geçerli olduğu görülmektedir. Ancak Sant geleneğinde, Tulsi Sahib'in açıkladığı gibi, bir ruhun Tanrı'ya dönmesi için kişinin yaşayan bir Sant tarafından inisiye edilmesi gerekir. Ahlaki Boyut Her iki gelenek de çok benzer temaları vurguluyor gibi görünse de: İçsel bir ses akımı, ruhsal bir yolculuk, ilahi gizli isimler ve tüm bunları ortaya çıkaran bir kurtarıcı, etik alanında bazı belirgin farklılıklara sahiptir. Her şeyden önce, Sant geleneği farklı dalların çoğalmasından oluşsa da, her dal temelde aynı yeminleri vurguluyor gibi görünüyor. Tulsi Sahib, tüm Sants'ın takipçilerinin vejetaryen olmasını istediğini söylüyor. sarhoş edici maddelerden uzak durmak, ahlaki bir yaşam sürmek (evlilik öncesi seks dahil değil) ve her gün meditasyon yapmak. Ancak Gnostik gelenekte etik konusunda açıkça büyük farklılıklar vardır. Daha önce açıklandığı gibi, Gnostikler üç ana kampa ayrılır: çapkınlar, ılımlı münzeviler ve münzeviler. Her grup yaratılışa karşı ya istismar, ılımlılık ya da feragat yoluyla tepki verir.

--- SAYFA 93 ---

Gnostik Gizem 85 Yalnızca ılımlı grup Sants'a iyi uyum sağlar. ılımlı Gnostiklere benzer şekilde, Sants da münzevi değildir ancak evliliğe ve aile hayatına değer verir. Vazgeçme ve özgürlükçülük alaya alınıyor ve bunun yerine ılımlılığa dayalı bir tür tarafsızlık benimseniyor. Ancak bunlar arasındaki dengeyi koruyarak insan kendini dünyanın bataklığından kurtarabilir. Tulsi Sahib şöyle açıklıyor: Azizler feragat etmeyi de, edinmeyi de bilmezler. İkisi zihni yanılsama ağına atar. İnsan vazgeçtiği şeyi sonraki hayatında elde eder; tatmin için tekrar tekrar dünyaya gelir. Edinmede tüm dünya köleleştirilir. Bütün dünya bu ikisine karışmış durumda. Sant Mat her ikisinden de oldukça farklıdır. Vazgeçmek ve elde etmek onun için bir yanılsamadır. [69] Diyet kısıtlamalarına gelince, Mani ve Saturnilus gibi vejetaryen diyeti açıkça uygulayan yalnızca birkaç Gnostik lider vardır. Ancak Sants'a gelince, et yemekten uzak durmanın ruhsal gelişim için gerekli olduğu düşünülür. Aşağıdaki şiirinde Tulsi Sahib, etsiz beslenmeyi sürdürmeyenleri şiddetle kınamaktadır:

--- SAYFA 94 ---

Andrea Diem 86 Bu hayatta kim et ve balık yerse, kasap Kal tarafından esaret altına alınır. Bu tür davranışlardan iyi bir şey çıkmaz...[70] Özetle, bazı okulların Sant geleneğinin etiğine diğerlerinden daha çok benzediği açıktır. Bu nedenle, basitçe Gnostik hareketin Hindistan'da Sant geleneğinde yaşadığını söylemek yeterli olacaktır. Nag Hammadi literatürünün çoğu iki gelenek arasında derin bir paralellik gösterirken, her Gnostik okulun kendine özgü etik duruşu gözden geçirildiğinde paralellik biraz belirsizleşiyor.

--- SAYFA 95 ---

Gnostik Gizem 87 Notlar 1. Yuhanna'nın Apocryphon'u, NBL'de, s. 106. 2. Aynı eser. 3. Maheshwari, a.g.e. cit., s. 41-42. 4. John'un Apocryphon'u, NHL'de, s. 112. 5. Brahm, Hindu Brahman kavramı, Mutlak veya En Yüksek Gerçeklik ile karıştırılmamalıdır. Brahm burada yalnızca fenomenal dünya üzerinde yargı yetkisine sahip olan efendiden söz ediyor. Üstelik Sant'ın Aşkın Tanrı anlayışı Brahman'ınkiyle eşdeğer değildir. 6. Sanskritçe spekülasyonda Kala genellikle zamandır. Bu özel bağlamda, tüm evrene hükmeden, tuzağa düşürücü bir gücü ifade eder. 7. L.R. Puri, a.g.e. cit., s. 199. 8. L.R. Puri, op. cit., s. 200.

--- SAYFA 96 ---

Andrea Diem 88 9. Shiv Dayal Singh, çev. yazan S.D. Maheshwari, Sar Bachan Şiiri Birinci Bölüm (Agra: S.D. Maheshwari, 1970), s. 522. 10. Nirgun, üç gunanın veya niteliğin ötesinde, üçüncü manevi bölgenin Rabbine atıfta bulunur. 11. Sants'a göre evrenin dört ana bölümü şunlardır: 1) maddi evren; 2) astral bölge; 3) nedensel bölge; 4) saf ruhun en yüksek bölgesi. İlk üçü KM'nin etki alanı altındadır. 12. J.R. Puri ve V.K. Sethi, a.g.e. cit., s. 79-80. 13. Basilides (diğer Gnostikler gibi) Gnostiklerden "sanki doğaları gereği aşkınmiş gibi dünyaya yabancı olan seçilmişler" olarak söz eder. Bkz. Irenaeus, Av. haa. I.24.4. 14. J.R. Puri ve V.K. Sethi, op. cit., s. 42. Tulsi Sahib uyanmış kişiyi "nadir biri" olarak tanımlıyor. 15. Bkz. L.R. Puri, a.g.e. cit., s. 42. 16. J.R. Puri ve V.K. Sethi, op. cit., s. 49-50.

--- SAYFA 97 ---

Gnostik Gizem 89 17. The Gospel of Truth, (I,3 ve XH,2), NHL'de, s. 45. 18. İskenderiyeli Clement, Theodoto'dan alıntılar, 55.3. 19. Pistis Sophia, 263. Pistis Sophia'dan yapılan tüm alıntılar Charles William King, Gnostics and They Remains (Minneapolis: Wizards Bookshelf, 1973) kitabından alınmıştır; ayrıca bkz. Carl Schmidt'in Pistis Sophia çevirisi (Leiden: Brill, 1978). 20. John'un Apocryphon'u, NHL'de, s. 120. 21. Bentely Layton (çev.), The Gnostic Scriptures (New York: Doubleday & Company, Inc., 1987), s. 439. 22. Age., s. 443. 23. Hindu geleneğinde ruhun enkarne olabileceği seksen dört yüz bin farklı tür olduğuna inanılır. J.R. Puri ve V.K. Sethi, op. cit., s. 43-45. 24. Age, s. 50.

--- SAYFA 98 ---

Andrea Diem 90 25. Hippolytus, REF 6.9. 26. Zostrianos (VIII,I), NHL'de, s. 415. 27. Aynı eser. 28. Bkz. Werner Forester, "Giriş", Gnosis: A Selection of Gnostic Texts (Büyük Britanya: Clarendon Press, 1972), s. 2. 29. Zostrianos, NHL'de, s. 430. 30. Pistis Sophia, 235. 31. Allogenes (XI,3), NHL'de, s. 494. 32. Trimorphic Protennoia, NHL'de, s. 519-20 33. Age, s. 517. 34. L.R. Puri, op. cit., s. 173. 35. J.R. Puri ve V.K. Sethi, op. cit., s. 92-93. 36. Age., s. 128-31. 37. Shiv Dayal Singh, Sar Bachan Radhasoami Şiiri (Armitsar: Radha Soami Beas, tarihsiz), s. 3.

--- SAYFA 99 ---

Gnostik Gizem 91 38. Kirpal Singh, Crown of Life: A Study of Yoga (Delhi: Sawan Kirpal Publishing, 1961), s. 156. 39. L.R. Puri, op. cit., s. 63. 40. Kirpal Singh, Naam or Word (Yeni Delhi: Sawan Kirpal Publishing, 1960), s. 183-84. 41. Trimorphic Protennoia, NHL'de, s. 519. 42. L.R. Puri, op. cit., s. 47. 43. Zostrianos, NHL'de, s. 410. 44. Age., s. 409, 417, 429. 45. Pistis Sophia, 230. 46. Irenaeus, Adv. haa. I.24.3. 47. Trimorphic Protennoia, NHL'de, s. 517-18. 48. Age, s. 518-19. 49. Zostrianos, NHL'de, s. 377.

--- SAYFA 100 ---

Andrea Diem 92 50. Trimorphic Protennoia, NHL'de, s. 515. 51. Sant geleneğinde toplamda sekiz bölge vardır: Sahans Dal Kanwal, Trikuti, Daswan Dwar, Bhanwar Gupha, Sach Khand, Alakh Lok, Agam Lok ve Anami Lok. Sach Khand'ın "yok olmayan bölge" olduğuna inanılıyor ve aşağıdaki üç bölge bunun daha yüksek tezahürleridir. Son üçü beşincinin daha yüksek bölümleri olduğundan, basitlik adına taraftarlar genellikle "beş iç bölgeye" atıfta bulunurlar. 52. L.R. Puri, a.g.e. cit., s. 179. 53. 2 Jeu, bölüm. 46, Schmidt-MacDermot, s. 110-11. 54. Pistis Sophia, 234. 55. Age, s. 239. 56. Pistis Sophia, 282. 57. Irenaeus, Adv. haer., I.24.5, I.24.6. 58. The Apocryphon of John, NHL'de, s. 122.

--- SAYFA 101 ---

The Gnostic Mystery 93 59. Trimorphic Protennoia, NHL'de, s. 521. 60. Mısırlıların İncili (III,2 ve IV,2), NHL, s. 211, 217. 61. Şabd'ın iki biçimi vardır: Varnatmak Nam (konuşulabilene atıfta bulunur) ve Dhuniatmak Nam (içsel ruhsal Ses olarak algılanabilir). İlki, inisiyasyon sırasında verilen mantrayla (yani çağların adlarıyla) ilgilidir. 62. Charles King, Hindu geleneğinin "tarif edilemez isimleri" ile Gnostik gelenek arasında yakın bir bağlantı kuruyor. Bkz. C.W. King, The Gnostics and They Remains (Minneapolis: Wizzards Bookshelf, 1973), s. 266-73. Aslına bakılırsa, kutsal isimlerin tekrarlanması Brahminlerin uygulamalarında tam anlamıyla geliştirilmiş bir fikirdir; yine de Sant geleneği Gnostiklerle daha kesin bir karşılaştırma sunar. 63. L.R. Puri, a.g.e. cit., s. 253.

--- SAYFA 102 ---

Andrea Diem 94 64. Shiv Dayal Singh, The Sar Bachan Radhasoami Prose (Pencap: Radha Soami Beas, 1974), s. 52-53. 65. Trimorphic Protennoia, NHL'de, s. 514. 66. L.R. Puri, op. cit., s. 83. 67. Age., s. 83. 68. J.R. Puri ve V.K. Sethi, op. cit., s. 40. 69. J.R. Puri ve V.K. Sethi, op. cit., s. 170-71. 70. Age, s. 68.

--- SAYFA 103 ---

Sonuç olarak Gnostik geleneği Sant geleneğiyle karşılaştırdığımızda, aşkın bir Baba fikri, ara varlıklar, gizli şifreler, Tanrı'nın aydınlanmış oğulları ve içsel ışık ve ses vizyonları dahil olmak üzere birçok dikkate değer benzerlik keşfettik. Her ne kadar Sant Mat'ın Yunan Gnostik geleneğinin Hindistan'daki versiyonu olduğunu iddia etmek yanlış olsa da, böyle bir kültürlerarası bağlantının tarihsel ve teolojik sonuçlarını gözden kaçırmamalıyız. Tarihsel olarak, tarihsel bir akım olarak Gnostik geleneğin erken ve erken dönemleri ne ölçüde etkilendiğini belirlemek faydalı olacaktır. Orta Çağ Hint düşüncesi, özellikle Namdev, Kabir ve Nanak gibi nirguna bhakti şairlerinin görüşleri. Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam gibi dinler ve/veya fetheden imparatorluklar tarafından kurulan ticaret ve ticaret aracılığıyla, erken dönem Yahudi/Hristiyan/Yunan düşüncesini Hindistan'a ve/veya erken Hint düşüncesini Yahudi-Hristiyan dünyasına kanallandıran sosyolojik bir boru hattı pekala mevcut olabilir. [1] Bu kültürel boru hattının zaman içinde ne zaman, nerede ve nasıl işlediğini doğru bir şekilde ölçmek büyük ilgi çekici olacaktır ve

--- SAYFA 104 ---

Andrea Diem 96 genel olarak sosyolojiye ve özel olarak dini çalışmalara değer verdiğimizden beri, teolojik fikirlerin ve manevi uygulamaların nasıl geliştiğine dair bazı ipuçlarına sahip olabiliriz. Bununla birlikte, erken dönem Gnostik gelenek ile ortaçağ/modern Sant geleneği arasında açıkça tanımlanmış bir tarihsel bağlantının olmadığı iddia edilebilir. Huston Smith, Ken Wilber ve diğer daimicilerin iddia ettiği gibi, Gnostik gelenek ile Sant geleneği arasındaki benzerliklerin yapısal olduğu pekala söylenebilir. Yani, iki farklı coğrafi dini hareket arasındaki fikir ortaklığı, her ikisinin de insan gelişiminin içkin, hatta biyolojik (ama kültürel olarak değişken olmayan) bir aşamasından yararlanmış olmaları nedeniyle ortaya çıkar. Bu şekilde çerçevelenen Gnostik ve Sant fikirleri, insanoğlunun dini bilincinin belirli psikososyal aşamalarını yansıtır ve dolayısıyla tarih boyunca aşamalı olarak bağlantılı oldukları için değil, insan farkındalığının doğal evrimi yoluyla doğası gereği bağlantılı oldukları için birbirlerine benzerler. Burada Ring, Sabom ve Grof tarafından ölüme yakın deneyimler üzerine yapılan çalışmalara dönülebilir; burada dünyanın dört bir yanından bireyler, farklı kültürel kökenden gelmelerine rağmen klinik ölüm sırasında benzer deneyimler bildirmektedir.

--- SAYFA 105 ---

Bu, belirli dini fikirlerin tarihsel olmayan bir bağlantı - insan bilincine veya nöro-anatomiye dayanan bir bağlantı - nedeniyle aslında nasıl benzer olabileceğinin göstergesidir. Bu iki araştırma çizgisi (tarihsel ve psikolojik) mutlaka birbirini dışlayan nitelikte değildir. Aksine, Mircea Eliade'nin yoga ve şamanizm üzerine çalışmalarında göstermeye çalıştığı gibi, dini fikirlerin etkileşimi aslında her iki alanda da mayalanmış olabilir. Bu alanda gelecekteki araştırmalar için önereceğim şey, ilk olarak tarihsel bağlantıyla başlamak, Gnostik geleneğin erken Hint kültürüyle (veya tam tersi) -soykütüksel veya başka şekilde- hangi yollarla etkileşime girdiğinin haritasını çıkarmaya çalışmaktır. Kesin bağlantıyı kurmak imkansız olsa da, en azından dini kan naklinin ne zaman, nerede ve nasıl gerçekleştiğine dair net bir taslağa sahip olabiliriz.

--- SAYFA 106 ---

Andrea Diem 98 Notlar 1. Sant geleneği üzerinde doğrudan etkisi olabilecek Maniheizm ve İslami ezoterik gelenekleri incelemenin özel ilgi çekici olacağına inanıyorum.

--- SAYFA 107 ---

Anonim Kaynakça, "Basilides", The Oxford Dictionary of the Christian Church; F.L. tarafından düzenlenmiştir. Geçmek. Londra: Oxford University Press, 1957. Attridge, Harold, W., Editör. Nag Hammadi Yazması I (Jung Yazması). Hollanda: E.J. Brill, 1985. Chadwick, Henry, B.D. ve John Ernest Leonard, D.D., Çevirmenler. The Library of Christian Classics Cilt'teki "Stromata". II İskenderiye Hristiyanlığı. Philadelphia: Westminster Press. Crutwell, Charles T. Erken Hristiyanlığın Edebiyat Tarihi. New York: AMS Press, 1971. Davidson, James E. "İskenderiyeli Clement ve Valentinianusluların Düşüncelerindeki Yapısal Benzerlikler ve Farklılıklar", The Second Century: A Journal of Early Christian Studies, Cilt. III, No. IV. Gürcistan: Mercer University Press, 1983.

--- SAYFA 108 ---

Andrea Diem 100 Forester, Werner, Editör. Gnosis: Gnostik Metinlerden Bir Seçki. Büyük Britanya: Clarendon Press, 1972. Fossum, Jarl Egil. Tanrı'nın Adı ve Rab'bin Meleği: Gnostisizmde Aracılık Fikirlerinin Kökenleri. Hollanda: Utrecht, 1982. Gilhus, Ingvild. Arhontların Doğası: Nag Hammadi'den Bir Gnostik İncelemenin Soteriolojisi Üzerine Bir Araştırma (CG II, 4). Almanya: Otto Harassowitz, 1985. Grant, Robert M. "Gnostik Kökenler ve Irenaeus Basilidians", VigChr 13, 1959, 121-25. Grant, Robert M. Gnostisizm ve Erken Hristiyanlık. New York: Columbia University Press, 1966. Grant, Robert M., Editör. Gnostisizm: Erken Hristiyanlık Dönemine Ait Sapkın Yazıların Kaynak Kitabı. New York: Harper ve Kardeşler, 1961.

--- SAYFA 109 ---

Gnostik Gizem 101 Jackson, A.V. Maniheizm Araştırmaları. New York: AMS Press, 1965. Jonas, Hans. Gnostik Din: Uzaylı Tanrının Mesajı ve Hristiyanlığın Başlangıçları. 2. baskı. Boston: Beacon, 1963. King, Charles W. Gnostikler ve Kalıntıları. Minneapolis: Wizards Bookshelf, 1973. Krause, Martin, Editör. Gnosis ve Gnostisizm: Sekizinci Uluslararası Patristik Araştırmalar Konferansında Okunan Makaleler (Oxford, 8-13 Eylül 1975). Hollanda: E. J. Brill, 1977. Layton, Bentley. Gnostik Kutsal Yazılar. New York: Doubleday & Company, Inc., 1987. Mansel, Henry L. Birinci ve İkinci Yüzyılın Gnostik Sapkınlıkları. Londra: J. Murray, 1875. Pagels, Elaine. Gnostik İnciller. New York: Random House, Inc., 1979. Pearson, Birger. Gnostisizm, Yahudilik ve Mısır Hristiyanlığı. Minneapolis: Fortress Press, 1990.

--- SAYFA 110 ---

Andrea Diem 102 Quispel, Gilles. Gnostik Çalışmalar. Hollanda: Hollanda Historisch-Archaeologisch Instituut, 1974. Roberts, Rev. Alexander ve James Donaldson, Editörler. İznik Öncesi Babalar: MS 325'e kadar Babaların Yazılarının Çevirileri. Michigan: WM B. Eerdmans Publishing Company, 1975. Robinson, James M., Editör. İngilizce Nag Hammadi Kütüphanesi. New York: Harper & Row, Publishers, 3. baskı, 1988. Rudolph, Kurt. Gnosis: Gnostisizmin Doğası ve Tarihi. San Francisco: Harper & Row, Publishers, 1987. Schmidt, Carl. Editör/çevirmen. Pistis Sophia. Leiden: Brill, 1978. Scholer, David M. Nag Hammadi Bibliyografyası. Hollanda: E.J. Brill, 1971. Strouma, Geduliah A.G. Başka Bir Tohum: Gnostik Mitolojide Çalışmalar. Hollanda: E.J. Brill, 1984.

--- SAYFA 111 ---

Gnostik Gizem 103 Vallee, Gerald. Anti-Gnostik Polemik Üzerine Bir Araştırma. Kanada: Kanada Din Araştırmaları Kurumu. Walker, Benjamin. Gnostisizm: Tarihi ve Etkisi. Northamptonshire: Aquarian Press, 1983. Widengren, Geo. Gnostik Tutum (Birger A. Pearson tarafından çevrilmiş ve düzenlenmiştir). Santa Barbara: Dini Araştırmalar Enstitüsü, UCSB, 1973. Yamauchi, Edwin, M. Hristiyanlık Öncesi Gnostisizm: Önerilen Kanıtların Bir Araştırması. Michigan: W.B. B. Eerdmans Publishing Co., 1973. SANT MAT: (Sihizm ile ilgili bölümü içerir) Abbot, Justin E. Ramdas. (Maharashtra Şair Azizleri Serisinin 8. Numarası.) Poona Şehri: Aryabhushan Press, 1932.

--- SAYFA 112 ---

Andrea Diem 104 Allison, W.L. Sadh'lar. (Hindistan'ın Dini Hayatı Serisi.) Kalküta: Y.M.C.A. Yayınevi, 1935. Bal, Sih Olmayanların Gözünde S.S. Guru Nanak. Chandigarh: Punjab Univ., 1969. Barrier, N. Gerald. Sihler ve Edebiyatları: Kitaplar, Broşürler ve Süreli Yayınlar Rehberi, 1849-1919. Delhi: Manohar Kitap Servisi, 1970. Barthwal, Pitambar Datt. Nirguna Hint Şiir Okuluna Dayalı Hint Mistisizm Gelenekleri. New Delhi: Heritage Press, 1978. (Başlangıçta yazarın tezi olarak sunulmuştur, Benaras Hindu Üniversitesi.) Behari, Bankey. Bhakta Mira. Chaupatty, Bombay: Bharatiya Vidya Bhavan, 1971. Behari, Bankey. Hindistan'ın Sufileri, Mistikleri ve Yogileri. Chaupatty, Bombay: Bharatiya Vidya Bhavan, 1962. Belsare, K.V. Tukaram. Yeni Delhi: Maharashtra Bilgi Merkezi, 1967.

--- SAYFA 113 ---

Gnostik Gizem 105 Bhandarkar, R.G. Vaisnavizm, Saivism ve Küçük Dini Sistemler. Varanasi: Indolojik Kitap Evi, 1965. Briggs, George Weston. Goraknath ve Kanphata Yogiler. Kalküta: Y.M.C.A. Yayınevi, 1938. (Oxford University Press aracılığıyla: Hindistan'ın Dini Hayatı.) Chattopadhyaya, Sudhakar. Hindu Mezheplerinin Evrimi. Yeni Delhi: Munshiran Manoharlal, 1970. Dasgupta, Shashibhusan. Karanlık Dini Kültler. Kalküta: Firma K.L. Mukhopadhyay, 1962. Eliot, Sir Charles. Hinduizm ve Budizm: Tarihsel Bir Taslak. Cilt 2. Londra: Edward Arnold & Company, 1921. Fraser, J.N. Tukaram'ın Şiirleri. (Yayına ilişkin bilgi mevcut değildir.) Fraser, J.N. Tukaram'ın Hayatı ve Öğretisi. (Yayına ilişkin bilgi mevcut değildir.)

--- SAYFA 114 ---

Andrea Diem 106 Ghurye, G.S. Hintli Sadhular. L.N.'nin işbirliğiyle. Chapekar. Bombay: Popüler Prakshan, 1964. Greenless, Duncan. Guru Granth Sahib'in İncili. Adyar, Madras: Teosofi Yayınevi, 1952. Grewal, J.S. Sih Çalışmalarının Mevcut Durumu. Batala: Hristiyan Sih Araştırmaları Enstitüsü, 1973. Gupta, Hari R. Sih Guruların Tarihi. Yeni Delhi: Kapur, 1973. Hastings, James, Editör. Din ve Ahlak Ansiklopedisi. New York: Charles Scribner'in Oğulları, 1928. Hedayetullah, Muhammed. Kabir: Hindu-Müslüman Birliğinin Havarisi. Delhi: Motila Banarsidass, 1977. Johar, Surinder Singh. Sih Gurular ve Tapınakları. Delhi: Vivek Publishing Company, 1976. Juergensmeyer, Mark; N. Gerald Barrier, Editörler. Sih Çalışmaları: Karşılaştırmalı Perspektif

--- SAYFA 115 ---

Gnostik Gizem 107 Değişen Bir Geleneği konu alıyor. Berkeley: Mezun İlahiyat Birliği, 1979. Kabir. Kabir'in Bijak'ı. Rahip Ahmad Shah tarafından çevrilmiştir. Hamir Pur, Himchal Pradesh: Pvt. yayınlandı, 1917. Macauliffe, Max A. Sih Dini: Guruları, Kutsal Yazıları ve Yazarları. Cilt 1-6 üç ayrı kitapta. Oxford: Clarendon Press, 1909. Machive, Prabhakar. Tukaram'ın Şiirleri. Kalküta: United Writers, 1977. Machwe, Prabhakar Balvant. Namdeva: Yaşam ve Felsefe. Patiala: Pencap Üniversitesi, 1968. Macnicol, Nicol. Marathi Azizlerinin Mezmurları. Oxford: Oxford University Press, 1919. Madhan, V.G. Jnaneshvari. Cilt 1-2. Londra: George Allen Ltd., 1969. McLeod, W.H. Sih Dininin Evrimi. Oxford: Clarendon Press, 1976.

--- SAYFA 116 ---

Andrea Diem 108 McLeod, W.H. Guru Nanak ve Sih Dini. Oxford: Clarendon Press, 1968. McLeod, W.H. Erken Sih Geleneği. Oxford: Clarendon Press, 1980. McLeod, W.H. Sih Kimdir? Oxford: Clarendon Press, 1989. Orr, W.G. On Altıncı Yüzyıl Hint Mistik: Dadu ve takipçileri. Londra: Lutterworth Press, 1947. Raghavan, Dr. V. Büyük Bütünleştiriciler: Hindistan'ın Aziz Şarkıcıları. Yeni Delhi: Bilgi ve Yayın Bakanlığı, 1964. Sardar, G.B. Maharashtra'nın Aziz Şairleri: Toplum Üzerindeki Etkileri. Yeni Delhi: Orient Longmans Limited, 1969. Sen, Kshitimohan. Hindistan'ın Ortaçağ Mistisizmi. Manomohan Ghosh tarafından Bengalce'den çevrilmiştir. Yeni Delhi: Oriental Books Reprint Corporation, 1974. Schomer, Karine ve McLeod, W.H. Editörler. Sants: Adanmışlık Geleneği Üzerine Çalışmalar

--- SAYFA 117 ---

Gnostik Gizem 109 Hindistan. Berkeley ve Delhi: Motilal Banarsidass, 1987. Sharma, S.R. Tukaranes Öğretileri. Bombay: Bharatiya Vidya Bhavan, 1964. Singh, Gopal, Çevirmen. Guru Granth Sahib. Cilt 1-4. Delhi: Gur Das Kapur & Sons Private Ltd., 1964. Singh, Gopal. Guru Gobind Singh. Yeni Delhi: National Book Trust, 1966. (İkinci ve gözden geçirilmiş baskı.) Singh, Harbans. Altın Tapınağın Mirası. Amritsar: Shiromani Gurdwara Parbandhak Komitesi, tarih yok. Singh, Khushwant. Sihlerin Tarihi. Cilt 1-2. Londra: Oxford University Press, 1963-66. Subramanian, Anna. Hindistan'ın azizleri. Madras: Ramakrishna Math, 1977. Tagore, Rabindranath, Çevirmen (Evelyn Underhill'in yardımıyla). Yüz

--- SAYFA 118 ---

Andrea Diem 110 Kabir Şiiri. Londra: Macmillan and Company, 1961. Tiwari, Parasnath. Kabir. J.P. Uniyal tarafından çevrilmiştir. Yeni Delhi: National Book Trust, 1968. Topa, Ishwara Nath. Kabir'in Sosyal Felsefesi: Düşünce Dünyası Üzerine Bir İnceleme. Gorakhpur: Sahitya Sansar Prakashan, 1975. Tripathi, B.D. Hindistan Sadhuları: Sosyolojik Bakış. Bombay: Popüler Prakshan, 1978. Vaudeville, Charolette. Kabir. Oxford: Clarendon Press, 1974. Webster, John C.B., Editör. Bugün Pencap'ta Popüler Din. Delhi: Hristiyan Sih Araştırmaları Enstitüsü, Batala, 1974. Wilkins, W.J. Modern Hinduizm: Kuzey Hindistan'daki Hinduların Din ve Yaşamının Bir Hesabı. Delhi: B.R. Publishing Corporation, 1975. (Yeniden basım.) Williams, Sir Monier. Brahmanizm ve Hinduizm: Veya Hindistan'da Dini Düşünce ve Yaşam. Londra: John Murray, 1891.

--- SAYFA 119 ---

Gnostik Gizem 111 Wilson, Horace H. Hinduların Dini Mezhepleri. E.R. Rost tarafından düzenlenmiştir. Kalküta: Susil Gupta, 1958. (İlk baskı: 1861.) Wylam, P.M. Guru Nanak. (Guru Nanak Vakfı için yayınlanmıştır.) Yeni Delhi. Çocuk Kitapları Vakfı Yeni Delhi, 1969. Yukteswar, Swami Sri. Kaibalaya Darshanam: Kutsal Bilim. Los Angeles: Kendini Gerçekleştirme Bursu, 1957.

--- SAYFA 120 [Görsel / Boş] ---**--- SAYFA 121 ---**

Yazar Hakkında Andrea Diem, Mt. San Antonio Koleji'nde Felsefe Profesörüdür. Doktora derecesini aldı. Profesör Ninian Smart'ın yanında çalıştığı Kaliforniya Üniversitesi, Santa Barbara'dan Dini Araştırmalar alanında yüksek lisans derecesi aldı. Dr. Diem lisans derecesini aldı. Kaliforniya Üniversitesi, San Diego'da Psikoloji bölümünden Profesör Ramachandran'ın görsel algı ve beyin fonksiyonu konusunda Araştırma Görevlisi olarak görev yaptı. Profesör Diem, Gnostik Gizem ve Akademisyenler Kutsalı İncelediğinde de dahil olmak üzere birçok kitabın yazarıdır. Dr. Diem, Dr. David Lane ile evlidir ve Shaun-Michael ve Kelly-Joseph adında iki oğlu vardır. Profesör Diem hevesli bir sörfçü ve şu anda Platon'un DNA'sı: Evrimsel Felsefeye Kısa Bir Giriş başlıklı yeni bir kitap üzerinde çalışıyor.